

UNIVERSITAS

Norges største studentavis

utgave 19, årgang 77

www.universitas.no

torsdag 31. august 2023

– Dagens problemer i høyere utdanning er en politisk skapt krise

Kommentar s. 3

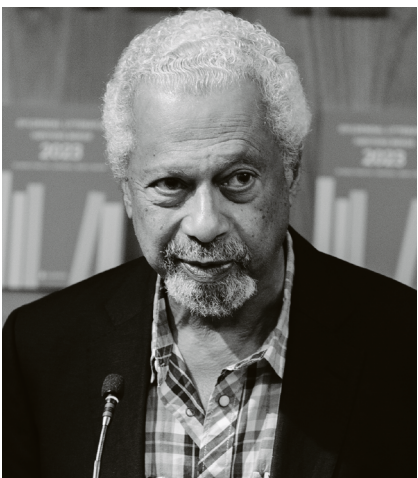

TRENDY Å VÆRE MILJØVENNLIG

Kultur s. 20-21

STUDENTIDRETT:
Anslår 1000 på venteliste, Oslo-politikere svarer

Nyhet s. 10

Nobelprisvinner om avkolonisering av pensum

Debatt s. 18-19

**KNIVSTIKKING PÅ UiO:
«Kan dette hende meg?»**

Nyhet s. 4-5

VALGDEBATT 2023

Universitas inviterer til **studentpolitisk debatt** og vors fredag 1. september klokken 18.00 på U1 - kjelleren på SV-fakultetet ved UiO. Sees der!

UNIVERSITAS

LEDER OG KOMMENTAR

UNIVERSITAS

Ansvarlig redaktør: Alida de Lange D'Agostino
dagostinoalida@gmail.com 913 86 220

Nyhetsredaktør: Vilhelm O. Bjørgul
vilhelm.bjorgul@gmail.com 918 73 132

Fotosjef: Tobias Schildmann Mandt

Desksjef: Ingeborg Aure

Nettredaktør: Anders Ihle Tovan

Uttegner: Mina Wikeby

Uttegner: Mona Soopalu

Deskjournalister: Emilie Kaland Lindseth og
Åsne Hansteen

Korrektursjef: Harald Nordbø

Daglig leder: Mikkel Frydenlund Sibe

Annonseansvarlig: Geir Dørp
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadresse: Moltke Moes vei 33

Post: Boks 3 Blindern, 0313 Oslo

Epost: universitas@universitas.no

Nettside: www.universitas.no

Rettelse:

I forrige utgave av avisen var feil person avbildet under navnet Mees Auner i saken «Kjønnsforskjeller i valgurnene». Redaksjonen oppdaget ikke feilen før avisen gikk i trykken. Vedkommende som ble avbildet er ikke kilde i saken og er ikke sitert. Universitas beklager feilen.

Leder

Studietid på hostell?

Lei prisene i Oslo stiger kraftig samtidig som kampen om tak over hodet blir hardere. Det er en håpløs situasjon for studentene. Ved studiestart var det så mange i kø for å få studentbolig at SiO gjorde en lesesal om til en midlertidig sovesal. En gang er kanskje en kriseløsning, men to ganger er et tegn på at noe skurrer. Nå kan det nemlig virke som at dette grepet har gitt inspirasjon til utleiere i det private boligmarkedet.

«Den aller rimeligste hybel-månedsløen på Finn ved full utleie - ikke bare i Oslo, men i hele Norge.» Slik lyder annonsen til leiligheten med fjorten soveplasser fordelt på tre soverom. Du leste riktig. Ifølge annonsen vil leieprisen ligge på 1.990 kroner per person ekskludert strøm, dersom «kollektivet» blir fulltallig. Dette tilsvarer en total månedsløe på 28.000 kroner, som er 9333 kroner per soverom. Det er til og med i dyreste laget for et soverom midt i smørøyet av Oslo, men leiligheten ligger faktisk 22 minutter unna sentrum med t-bane. Utleieren er enten en barmhjertig samaritan eller noen som utnytter desperate studenter og et ekstremt presset leiemarked. Det er ikke akkurat vanlig å snuble

borti slike annonser, og det skal nok mer til for at normen blir å tilbringe hele studietiden i hostell-kollektiv hvor du må si natta til privatliv og dele køyeseng og dusj med kollokviegruppen. Men at det i det hele tatt er mulig i dag, fordrer en diskusjon om oppstykkningen av leiligheter som foregår i Norge, også kalt «hyblifisering».

Konsekvensen er at utleierne tar seg til rette på det private markedet

I Norge har regjeringen pålagt kommunene å «forsøke å regulere omfanget av hyblifisering i sentrumsområder». Det finnes ingen juridisk definisjon av begrepene hybel eller hyblifisering, men det kan blant annet omfatte boliger som bygges om, eller på en annen måte tilrettelegges for at flere personer enn det som er vanlig, kan bo i en bolig. Generelt har kommunene lite oversikt over omfanget av hyblifisering, og ingen fullmakt til å vurdere hvordan og til hvem en bolig leies ut. Dermed er det tilsyne-

latende ganske fritt frem for kreative utleiere. Fjorten personer fordelt på tre soverom? Null problem. Silkepapirvegg mellom sengene? God idé! I Storbritannia har myndighetene fått på plass strenge reguleringer til tross for at de har blant verdens mest pressede boligmarkeder for studenter. Der stilles det krav til utleierne om hvor mange kvadratmeter en person må ha på et soverom, i det som kalles «House in multiple occupation» (HMO). HMO er en bolig som er bebodd av mer enn to husstander, eller enkeltpersoner som ikke er medlemmer av samme familie. Enkeltrom må være på minst 6,51 kvadratmeter og et «dobbeltrum» minst 10,22 kvadratmeter. Hvis de klarer å regulere leiemarkedet, kan vi også. Konsekvensene av at studentboligbyggingen går for sakte, er at utleierne tar seg til rette på det private markedet. I verste fall kan vi ende opp med et hierarki hvor studentene med dårligst råd må bo i hostell-kollektiv, mens andre fråtser i luksusen som er firemannskollektiv. Dibs på underkøyen, forresten.

Ansvarlig redaktør
Alida de Lange D'Agostino

Arkivaren

973 kroner
Bruker gjennomsnittsstudenten pr. måned

Kvalitets, helseforbedrende studenter i Oslo bruker gjennomsnittlig 973 kroner pr. måned, fremgår det av brukersundersøkelsen som Statistisk Sentralbyrå har foretatt i samarbeid med Forbrukerpanelet i Oslo. Resultatet er en undersøkelse, som er basert på 102 respondenter fra studenter mellom 19 og 24 år.

Den gjennomsnittlige månedsløen for studenter i Oslo er 973 kroner, som er 220 kroner mer enn i 2022. Dette tilsvarer en total månedsløe på 28.000 kroner, som er 9333 kroner per soverom. Det er til og med i dyreste laget for et soverom midt i smørøyet av Oslo, men leiligheten ligger faktisk 22 minutter unna sentrum med t-bane. Utleieren er enten en barmhjertig samaritan eller noen som utnytter desperate studenter og et ekstremt presset leiemarked. Det er ikke akkurat vanlig å snuble

Lenge leve trang studentøkonomi?

I 1965 brukte gjennomsnittsstudenten 973 kroner per måned. Forbruksundersøkelsen til Statistisk Sentralbyrå kunne videre fastslå at kles- og skointeresse synes å være «vesentlig større blant kvinnelige studenter enn blant mannlige». Disse såkalte «materielle kravene» viste seg å øke med årene, med aller høyest forbruk blant studenter i 5. og 6. studieår. Konklusjonen var at studenter anno 1965 måtte legge ihvertfall 200 kroner på toppen av studielånet. Tingets formann Per Magnar Arnstad mente summen på 200 kroner tilsvarte mange nok arbeidstimer i måneden til at det gjennom et langt studium kunne representere et helt år i ekstra studietid.

Universitas nr. 7 1965

Historiske skråblikk av
Åsne «Arvåken» Hansteen

Erotiske eventyr på greske sandstrender

For å være helt sikker, var det ikke uten grunn at de fleste av de som hadde vært på Hellas hadde fått en god dose solbrun. Det var ikke bare solen som hadde gjort seg bemerket, men også den varme, sandstrenderne og vin gjorde Hellas til det mest populære reisemålet for norske studenter i 1986. Eller, som det sto i Universitas: «For jentene er det kanskje også annet som trekker: Drømmen om et erotisk ferieeventyr med en greker». Greske «kamakis», «strandraggere» eller «pick-ups» var noen av betegnelse på de «profesjonelle forførererne og moderne satyriconene» som gikk langs sandstrender på jakt etter lyse, blåøyde jenter. Med velfriserte hoder og veltrimmete kropper fordrev de gjerne dagene med frisbee eller andre strandspill. Norske gutter og menn som selv skulle feriere på Hellas fikk ett tydelig råd: «Nyt din medbragte kvinne».

Ikke vær en pick-up

Sol, varme, sandstrender og billig mat og vin gjorde Hellas til det mest populære reisemålet for norske studenter i 1986. Eller, som det sto i Universitas: «For jentene er det kanskje også annet som trekker: Drømmen om et erotisk ferieeventyr med en greker». Greske «kamakis», «strandraggere» eller «pick-ups» var noen av betegnelse på de «profesjonelle forførererne og moderne satyriconene» som gikk langs sandstrender på jakt etter lyse, blåøyde jenter. Med velfriserte hoder og veltrimmete kropper fordrev de gjerne dagene med frisbee eller andre strandspill. Norske gutter og menn som selv skulle feriere på Hellas fikk ett tydelig råd: «Nyt din medbragte kvinne».

Universitas, 04.06.1986

- Universitas er en avis for og av studenter for lærestedene tilknyttet Studentsamfunnet SiO.
- Universitas arbeider etter Vier varsom-plakatens regler for god presseskikk.
- Universitas støttes av Velferdstinget, som står uten redaksjonelt ansvar.

ILLUSTRASJON: ØVIND HOVLAND

Utdanningsreform på overtid

Kvalitetsreformen har på sin 20-årsdag svekket kvaliteten på både høyskole- og universitetsutdanning. Systemet er overmodent for ny reform.

Høyere utdanning

Peder Nyeggen, journalist i Universitas

Det går nødig et semester uten at dystre dommer kastes over det høyere utdannings-systemet her til lands. Det er det god grunn til. Allmenndannelse og tverrfaglighet har fått marginal plass i utdanningsløpet. Vi studerer jevnt over lengre enn vi bør, og vi teoretiserer fagdisipliner som ikke bør teoretiseres. Den gode nyheten er at dette er en politisk skapt krise som det er mulig å gjøre noe med.

Mange av problemene kan spores tilbake til Kvalitetsreformen for høyere utdanning, innført i studieåret 2003/2004. Mest vesentlig var det at reformen implementerte Bologna-prosessen sine regelverk for høyere utdanning i Norge. Bologna-prosessen er en serie politiske vedtak påbegynt i 1999 for å samordne rammene for høyere utdanning i Europa og gjøre utdanningene mer arbeidsrelevante. I korte trekk fastsettes treårig bachelorgrad og toårig mastergrad som standardiserte gradsformer, samt at alle studier skal fylle 60 studiepoeng per år.

I tillegg plikter deltakende land å kvalitetssikre utdanningene slik at de holder noenlunde samme standard, slik at nyutdannede arbeidstakere kan forflytte seg over hele Europa.

Systemet har enkelte fordeler. Den største er økt internasjonal mobilitet for studenter. Mens en tidligere måtte bale med konvertering av studiepoeng over landegrensene, et system som mest av alt minnet om et middelaldersk pengesystem, har hele kontinentet i dag samme valuta – 30 studiepoeng per semester. Utveksling og innpassing av fag er langt fra det byråkratiske marerittet det en gang var, og i dag drar rundt en femtedel av norske studenter på utveksling i løpet av studietiden – en tredobling siden Bologna-regelverket ble innført.

Hvorvidt det har gjort utdannings-systemet bedre er imidlertid en helt annen debatt.

Først og fremst er det kontraintuitivt å strømlinjeforme studieløpet på samtlige disipliner ved universiteter og vitenskapelige høyskoler til 300 studiepoeng over fem år. Dette sammenklemmer det

tidligere hovedfagsløpet for teoretiske fag, som før Kvalitetsreformen gjerne varte fra seks til syv år, til en kortere og mer spesialisert master. Fra den tidligere ordningen med grunnfag, mellomfag og hovedfag, som gav stor valgfrihet og rom for søkende intellektualisme på vei mot hovedoppgaven, har vi nå enkeltdisiplin-baserte studieprogram hvor vi bindes til masten i en alder av 19-20 år og får en skarpe 40-gruppe som plaster på såret.

Dagens masterstudium er istedenfor en solid allmenndannelse slik som tidligere blitt en klarere linjegang mot en rolle som spesialisert arbeidstaker i samfunnsøkonomien. Arbeidsorientert spesialisering som bærende prinsipp for norsk og europeisk høyere utdanning har også ført til en krise for klassiske humanistiske vitenskaper som litteratur, filosofi, og språk, som naturlig nok lider under fiksjonen at høyere utdanning på et universitet fremfor alt bør være kortfattet og arbeidslivsrelevant, snarere enn at humanismen kan brukes til å understøtte kunnskap i samtlige andre disipliner i tillegg til sin egen. Mangelen på tverrfaglighet og humanisme fratar oss kunnskap og vokabular for å artikulere reell kritikk mot egen disiplin samt kunnskapsfundamentet som understøtter og legitimerer rådende samfunnsforhold.

Den andre siden av mynten er at høyere utdanning i praktiske fag som nettopp bør være kortfattede og arbeidslivsrelevante – eksempelvis sykepleie, markedsføring eller bedriftsøkonomi –

trekkes ut for å fylle de fastsatte studiepoengene og møte Bologna-prosessen sine kvalitetskriterier. I dag må alle disse studere like lenge som en matematiker, fysiker, samfunnsviter eller historiker for å bli ferdig utdannet, selv om disse fagfeltene i sin natur innebærer langt mindre teoretisk kunnskap for å bli en fagkyndig praktikant.

En kjensgjerning er at de praktiske problemstillingene som møtes i arbeidslivet, for de nevnte fagfeltene, gjerne er såpass særegne og komplekse at forsøk på rigid teoretisering blir fordummende. I 2016, et drøyt tiår etter Kvalitetsreformen, beskrev litteraturkritiker Cathrine Krøger den oppsvulmede teoriundervisningen på sykepleiestudiet som «en så jålete og kvasiakademisk fagdisiplin at forfatterne umulig kan skjønne hva de egentlig skriver». Karl Fredrik-Tangen ved Høyskolen Kristiania konkluderte etter en litteraturgjennomgang av pensum i markedsføring og bedriftsadministrasjon i 2020 at det hele virket mest som «allmennkunnskap» ispedd absurde akronymer og fagspråk for å gjøre det «studiepoengverdig».

Kvalitetsreformen har 20 år senere hatt svært uheldige konsekvenser for både universitets- og høyskoleundervisningen. De europeiske studiepoengene bør beholdes. Resten av systemet er modent for ny reform.

debatt@universitas.no

nyhetsredaktør: **Vilhelm O. Bjørgul**
vilhelm.bjorgul@gmail.com 918 73 132

NYHET

Farlig situasjon ved amerikansk universitet

Deler av University of North Carolina at Chapel Hill ble stengt ned etter meldinger om en «bevæpnet og farlig person», skriver VG. En lærer ble ifølge Associated Press skutt og drept. UiO er blant universitetene som har utvekslingsavtaler med universitet. Til VG sier student Bård Kleven (22) at han heldigvis ikke var på skolen da dramatikken oppsto, men at han og to medstudenter var på vei til forelesning. En annen norsk student, Vemund Vik (24), var på vei til et av universitetets treningsfelt da en alarm begynte å ule. Etter flere timer med nedstengning for studentene kom beskjeden om at trusselen var over og at gjerningspersonen var pågrepet. **VOB**

Felt for ChatGPT-fusk

ChatGPT seilte inn som et av vårens mest debatterte temaer – også i universitets- og høyskolesektoren. Mang en student lekte nok med tanken på å få det myteomspunne KI-verktøyet til å gi en hjelpende hånd under eksamensperioden. For andre gikk det derimot fra lek til alvor. Eksamenresultatene fra vårsemesteret har rent inn. Nå viser det seg at tre studenter ble felt for fusk etter å ha brukt ChatGPT, melder Khrono. Samtlige er utestengt i to semestre. Eksamenene de leverte ble annullert. To av dem var tilknyttet Universitetet i Oslo, mens den tredje kom fra Universitetet i Agder. Sju andre studenter er foreløpig mistenkt for tilsvarende fusk. Khrono skriver at det var dårlig norsk, kompliserte setninger og fiktive kildehenvisninger som fikk sensorenes alarmklokker til å ringe. **VOB**

Forbrukerrådets råd til studentene

Semesteret er i gang. Med mindre du fremdeles venter på studentbolig, betyr det etter alt å dømme at du har beveget deg inn i det private boligmarkedet. Det er ingen dans på roser, ifølge Forbrukerrådet. For å redusere faren for konflikt med utleier kommer de med en rekke råd til studentene via en pressemelding. Blant annet legger de vekt på at du bør se boligen før du inngår en avtale. Ifølge en undersøkelse Forbrukerrådet gjennomførte tidligere i sommer, har halvparten av de spurte leid bolig uten å ha sett den først. Dernest anbefaler Fagdirektør Olav Kasland å sjekke boligen for feil og mangler, spesielt hvis du har leid den uten å ha vært på visning. Disse bør også dokumenteres og deles med utleier, skriver Forbrukerrådet. **VOB**

Knivstikking: Hovedtillitsvalgt Belinda Eikås Skjøstad sier at de ser på hendelsen ved Farmasøytisk institutt som svært urovekkende.

Førrige torsdag ble to kvinnelige ansatte på UiO skadet i en knivstikking. Studenter forteller om en følelse av sjokk, mens tillitsvalgt etterlyser handling fra ledelsen.

Knivstikking

tekst Knut Egil Aure Nilsen
foto Adrian Heggem Misfjord

– Interessert i meditasjon?

En mann med caps og blå jakke deler ut brosjyrer på nedre Blindern. Det er en stille og rolig mandag morgen, og svært lite som tyder på at en knivstikking fant sted på campus for noen dager siden.

Torsdag forrige uke ble to kvinnelige ansatte ved UiO skadet i en knivstikking. En førsteamanuensis i 60-årene fikk alvorlige skader, mens en lektor i 30-årene slapp unna med lettere skader, ifølge NTB. Mannen som gikk til angrep var en 23 år gammel student, og hendelsen skjedde inne på et av byggene som tilhører Farmasøytisk institutt.

Kilder har opplyst til VG og NRK at studenten skal ha strøket på eksamen nylig. Han er siktet for drapsforsøk og grov kroppsskade, men erkjenner bare straffskyld for sistnevnte, ifølge NTB. Lørdag ble han varetektsfengslet i fire uker, med brev- og besøksforbud.

– Det er en forferdelig hendelse som har skjedd på Universitetet i Oslo i dag, sa forsknings- og høyere utdanningsminister Sandra Borch (Sp) til nettavisen Khrono i

etterkant av hendelsen. Borch sendte også varme tanker til de fornærmede og deres nærmeste.

Skremte og sjokkerte studenter

Mandag møter Universitas flere studenter på Frederikkeplassen ved UiO for å høre hvordan de reagerte på nyhetene om knivstikkingen på sitt eget universitet.

– Det var veldig sjokkerende. Særlig da jeg fikk vite at det var på UiO, men ikke hvor, sier Amalie Ytre-Hauge, som går årsstudium i italiensk.

Hun forklarer at hun kommer fra et lite sted i Sogn og Fjordane, og at hun er relativt ny i hovedstaden.

– Det verste man hører om der jeg kommer fra, er at noen trimmer mopedene. Da er det veldig skremmende å plutselig høre om en knivstikking, sier Ytre-Hauge, men legger til at hun likevel opplever Blindern som et trygt sted å være.

Rasmus Idsøe Røed går bachelor i kjemi og biokjemi. Han har derfor mye undervisning i nærheten av Farmasøytisk institutt.

– Da nyhetene kom ble jeg veldig rysta. Jeg fikk også mange telefoner fra familien som var bekymret, siden jeg studerer på kjemisk institutt, sier han.

Også Røed føler seg trygg på UiO. Han ser på knivstikkingen som en isolert hendelse.

– Føler at Blindern er et trygt miljø

Litt lenger opp på Frederikkeplassen sitter Hanne Myrvoll, som studerer lingvistikk på UiO.

– Det er jo først og fremst innmari trist, og det er vanskelig å skjønne at noe sånt kan skje her, sier Myrvoll. Hun

stet av

Det verste man hører om der jeg kommer fra, er at noen trimmer mopeden

Amalie Ytre-Hauge, student på UiO

har også merket en diskusjon om hvorvidt universitetet er mer utrygt etter hendelsen.

– Jeg føler at Blindern er et veldig trygt miljø, og har vanskelig for å tro at noe sånt skal skje igjen. Så jeg føler meg ikke mer utrygg enn før.

Aleksander Ewert var ikke selv på campus da knivstikkingen fant sted. Informatikkstudenten betegner likevel nyhetene som «sykt».

– Nå rammet det ansatte, men det kunne selvfølgelig rammet studenter også, sier Ewert.

Han forteller også at han har fått en e-post fra UiO med info om hendelsen, og føler at universitetet har håndtert det godt.

Bortreist ledelse

At studentene føler seg trygge er rektor Svein Stølen glad for. Likevel forteller han at også han opplevde nyhetene som rystende.

– Vi hadde mange møter i etterkant av hendelsen, og det lå et alvor over disse møtene. Vi i universitetsledelsen var også sterkt preget, forteller Stølen.

Han forklarer at hele universitetsledelsen var bortreist denne dagen – noe som ifølge Stølen skjer omtrent én gang i året.

– Har dere satt i gang noen tiltak i etterkant av hendelsen?

– Det vi hadde fokus på, var å ta oss av mennesker på instituttet, kollegaer, studentene og de berørte, sier Stølen, og legger til:

– I tillegg har vi snakket mye om hvordan man skal komme tilbake til normalen. Det er første gang noe sånt har skjedd i universitetets 212 år lange historie, sier Stølen.

– Vi har snakket med studenter som fremdeles følger seg trygge, men som ble både rystet og skremt av hendelsen. Hva tenker du om det?

– Det er kanskje ikke så overraskende, og veldig forståelig, for det var en rystende hendelse. Men det er fremdeles trygt på UiO. Vi er omtrent 35.000 mennesker her, det er som en mellomstor norsk by, likevel er det første gang noe

sånt skjer.

Stølen sier at ledelsen er forsiktig med å evaluere seg selv, men at mye tyder på at beredskapen har fungert godt.

– Tilbakemeldingene vi har fått tyder på at rutinene våre fungerer godt, selv om dette er langt fra noen drømmesituasjon. Det vil komme en evaluering etter hvert, men det må noen andre stå for. Den evalueringen skal vi lytte godt til.

Vi ønsker ikke stengte dører overalt

Belinda Eikås Skjøstad,
hovedtillitsvalgt i Forskerforbundet

– Kan dette hende meg?

«Vi opplever den dramatiske hendelsen på UiO som svært urovekkende, tenker på de berørte ansatte, og setter nå vår lit til at universitetsledelsen raskt tar tak for å trygge ansatte og studenter», skriver Belinda Eikås Skjøstad i en e-post til Universitas. Hun er hovedtillitsvalgt i Forskerforbundet, som representerer omtrent 2300 medlemmer ved UiO.

Skjøstad skriver videre at mange av deres medlemmer kjenner på at det som er en svært alvorlig situasjon.

«De spør seg kanskje, kan dette hende meg?», skriver hun.

Tirsdag morgen ble UiO utsatt for nok en alvorlig hendelse i ett av sine bygg. Domus Juridica, det største bygget på Det juridiske fakultet, hadde i løpet av natten blitt utsatt for omfattende hærverk.

Skjøstad påpeker at dette er to hendelser på kort tid som skaper utrygghet for deres medlemmer, som både er vitenskapelig og administrativt ansatte.

«Vi er veldig urolige for at enkelthendelser kan true vårt åpne universitet og ønsker ikke stengte dører overalt. Det gjelder altså å ikke gjøre noe overilt, men lytte til fagforeninger, som representerer de ansatte, og til studentene», avslutter hun.

Rammmet av grovt hærverk

Nattens herjinger: Domus Juridica etter hærverket natt til tirsdag. Gjerningspersonen er pågrepet og siktet for grovt skadeverk.

Stengt: En vokter stoppet studenter før de fikk hente bøker tirsdag.

Tirsdag ble UiO rammet av grovt hærverk. Gjerningspersonen er pågrepet og siktet, men hva skadene vil koste er uklart.

Hærverk

tekst Vilhelm O. Bjørgul
foto Isabel Svendsen

Det skorter ikke på alvorlige hendelser ved Universitetet i Oslo rett etter semesterstart. Kun dager etter UiO ble rammet av en knivstikking på Farmasøytisk institutt, ble universitet igjen offer for dramatisk natt til tirsdag denne uken. En person hadde tatt seg inn i Domus Juridica, en av bygningene til Det juridiske fakultet i Oslo sentrum. Der satte vedkommende i gang et svært ødeleggende hærverk.

– De har holdt på i flere etasjer og kastet ting ned. Her er det noen som virkelig har holdt på lenge og tatt seg tid til å begå ordentlig omfattende hærverk, sier jusstudent Isabelle Bergseth (25).

I en e-post til fakultetets ansatte kommer det frem at hendelsen ble oppdaget av en vokter. Deretter ble politiet varslet og gjerningspersonen pågrepet.

– Han ble pågrepet utenfor bygget, sier jourhavende jurist Helge Skåland til Avisa Oslo.

Mannen, som er i 40-årene, er siktet for grovt skadeverk.

– Helt vilt!

Bergseth skulle som vanlig til Domus Juridica tirsdag morgen. Der ble hun møtt av sperrebånd. På en lapp stod det at bygget var stengt på grunn av hærverk. Det første hun tenkte var at noen hadde tagget i bygget. Synet som møtte henne var imidlertid langt verre.

– Studentkortet mitt fungerte ikke, men jeg fikk likevel slippe inn for å hente en PC.

Hun forklarer at både stoler, bord og skillevegger har blitt kastet nedover flere etasjer og revet med kunstverk på veien.

– Det er helt vilt! Dette er universitetet vårt, sier jusstudenten.

Hun spekulerer også i hvor mye skadene kan ha kostet og viser spesielt til kunsten som hang i atriene og oppover i etasjene.

– Den er ikke billig, hevder Bergseth. Kunstner Tiril Hasselknipe bekrefter dette overfor Universitas.

– Vi har ikke gjort noen vurdering enda om hva det vil koste å reparere eller å henge det opp igjen. Men budsjettet lå på 500.000 kroner på dette prosjektet i utgangspunktet.

Tidligere denne uken sa Hasselknipe til NRK at prosessen tok tre år og at verket skulle stå i minst 30 år til.

Domus Juridica ble ferdigstilt i 2020. Jusstudent Bergseth sier dette gjør situasjonen ekstra trist. Total prosjektkostnad for Domus Juridica var 1,4 milliarder, ifølge Entra, som UiO leier bygget av. Denne summen inkluderer selve tomten er verdi og andre kostnader.

Kritisk til sikkerheten

Ingrid Karlsen (29) har nettopp startet sitt tredje år på jusstudiet. Hun beskriver hendelsen som trist og legger til at det virker absurd at noen kan gjøre så stor skade. I tillegg synes hun det er ubehagelig at UiO har blitt rammet av to alvorlige hendelser på kort tid.

– Man er ikke vant til det, sier hun. Karlsen fikk vite om hendelsen i morgentimene via en gruppechat på Facebook, som henviste til informasjon på Jodel.

Ragnhild Hennum er dekan ved Det juridiske fakultet. Ifølge henne er det ingen grunn til å tro at den pågrepne

Den kunsten er ikke billig

Isabelle Bergseth (25), jusstudent

Dyre skader: Dette var synet som møtte studentene ved Domus Juridica tirsdag.

har tilknytning til fakultetet.

At det kan dreie seg om noen som i utgangspunktet ikke har tilgang til bygningen, får Karlsen til å reagere.

– Hvis det noen uten tilknytning som har klart å komme seg inn, så har man kanskje noen sikkerhetsutfordringer, påpeker hun.

– Store ødeleggelse

Til påstandene om sikkerhetsutfordringer svarer dekan Ragnhild Hennum følgende:

– Denne bygningen er stengt slik at man nå har tilgang med kode og kort etter stengt tid, men så lenge det går folk inn og ut så vil det være mulig for folk å snike seg inn. Bygget er ikke hermetisk lukket.

Henum sier videre at nyheten om hærverket var forferdelig, og at det er snakk om store ødeleggelse.

Etter at fakultetet stengte dørene, fikk de ansatte en e-post. Den inneholdt ytterligere informasjon om hendelsen.

Universitas har fått tilgang til e-posten.

Der står det at skadene kun var materielle, og ingen personer er skadet. Hendelsen ble oppdaget av en vokter, politiet ble varslet og gjerningsmannen tatt hånd om, skriver fakultetet i e-posten.

Videre står det at skadeverket fremstår tilfeldig. Henum stemmer i:

– Vi tror vi er helt tilfeldig utsatt for dette, sier hun og legger til at forholdet vil bli anmeldt.

Henum forklarer at prislappen på ødeleggelsene foreløpig er ukjente, men at de må betale for skadene selv.

– Stemmer det at dere måtte hente inn klatrere for å håndtere kunstinstallasjonene?

– Ja, den ene installasjonen som henger i atriene er festet i toppen og det er veldig mange meter opp. Så der har vi profesjonelle klatrere inne.

Renteslag for nyutdannede

De siste to årene har Lånekassen økt rentene for nedbetaling. Samtidig sliter flere nyutdannede med å betale ned studielånet.

Økonomi

tekst Peder Nyeggen
foto Isabel Svendsen Berge

Den første september setter Lånekassen opp renta på studielånet for tolvte gang. Med det får nyutdannede studenter en nedbetalingsrente på 3,95 prosent. Det er den høyeste satsen siden 2009. Samtidig melder nye tall fra Lånekassen om et økt antall nyutdannede med betalingsproblemer: Både betalingsutsettelse, purringer, og studielån som går til inkasso har steget i takt med rentene.

Ulrik Stranger-Johannessen gikk ut som nyutdannet i fjor. Han er en av dem som merker de høyere satsene.

– Det er mest totaltrykket. Renta på leilighetslånet er gått opp, samtidig som prisen på alt annet også øker, forteller han.

Etter å ha utsatt betalingen i fem måneder og kommet seg inn i fast jobb, har han nå begynt å betale. Med renteøkningene må han nå ut med flere tusen ekstra i året.

Med rentehevingene blir også den totale lånesummen mye større over tid. Et tenkt studielån på 600.000 kroner vil øke til 692.642 kroner – en økning på nesten

hundre tusen i kjølvannet av rentehevingene.

– Ikke så veldig urettferdig

Stranger-Johannessen er glad for at han ikke tok mer lån enn han burde. Renteøkningene fra Lånekassen da han var ferdig å studere våren 2022 kom som en overraskelse.

– Nå har jeg en rente på fire prosent, og det er jo en liten del. I utgangspunktet trodde jeg at lånet var rentefritt hele tiden. Det var kanskje litt blåøyd av meg.

Lånekassens renteøkninger de siste to årene innebærer flere tusen i året med økte utgifter for studenter flest. Har du et studielån på

I utgangspunktet trodde jeg at lånet var rentefritt hele tiden

Ulrik Stranger-Johannessen, nyutdannet

413.700, som er lånet man får ved å ta typisk mastergrad på normert tid med dagens stipend, ville du før renteøkningene betalt en sum på 2033 kroner i måneden, gitt at du har maksimal nedbetalingstid på 20 år. Fra og med den nye renteøkningen 1. september ville du måtte ut med 2.605 kroner i måneden. Med det drar Lånekassen inn over 500 kroner i måneden fra den gjennomsnittlige student i økte renteinntekter.

– Synes du det er rettferdig at Lånekassen benytter seg av markedsbasert rente?

– Jeg synes egentlig ikke det er så veldig urettferdig når jeg er ferdig å studere og er i full jobb. Så har man også mulighet til å utsette, og man betaler heller ikke renter under studietiden, mener han.

Han forteller at han er fornøyd med mulighetene for å utsette betalinger om man ønsker, som gir økt fleksibilitet. Fakturaer kan utsettes inntil 36 måneder uten begrunnelse.

Avslutningsvis mener Stranger-Johannessen at han er privilegert, som ennå ikke har boliglån, barn, eller andre større utgifter å bekymre seg over.

– Enkelte har også høyere lån enn meg. Da blir disse rentehevingene en langt større del av kaka, poengterer han.

Flere med betalingsproblemer

Etter renteøkningene begynte fra og med september 2021 er antall studielån med utsatte regninger, purringer, og oppsigelsesvedtak steget. Antallet utsettelse har steget med 11,4 prosent, mens antallet purringer har steget med 36 prosent. Antallet studielån som er oppsagt, som for Lånekassen tilsvarende inkasso, har steget med 27 prosent. Fra 2019 er antallet betalingsutsettelse nesten doblet fra 511.000 i året til over én million.

Administrerende direktør i Lånekassen Kjetil Moen medgir at de økte rentene kan være en belastning for folk med økonomiske problemer. Likevel mener han det er lite som tyder på at studentene står i noen gjeldsskvis – de aller,

aller fleste, forteller han, evner å betale tilbake lånet sitt også nå.

– Så er det selvfølgelig slik at når prisene stiger på andre typer lån og varer, er det flere som sliter med økonomien sin. Økningen i antall betalingsutsettelse er nok et uttrykk for det, og er derfor en grunn til bekymring. Samtidig vil vi gjerne at folk skal bruke mulighetene Lånekassen kan tilby. Det viktigste er at en ikke misligholder lånet.

Han mener også at de har gode ordninger for kunder med betalingsvansker, og nevner rentefritt og betalingsutsettelse, samt at om en kunde havner på arbeidsavklaringspenger (AAP), får vedvarende lavinntekt eller blir permanent arbeidsufør, tilbys i ytterste instans rentefrittak eller sletting av gjeld. Samtidig presiserer han at tallene for både purringer og vedtak om oppsigelse fremdeles er lavere enn før pandemien, renteøkningene til tross.

Gunstige lånevilkår

– Hvorfor må dere sette opp renta nå? Er dette strengt nødvendig?

– Vi setter ikke rentene selv. Det er det Finanstilsynet som gjør etter gitte regler. Dette er videre fastsatt av Regjeringen og Stortinget, presiserer Moen.

Moen opplyser at Lånekassereanta kalkuleres av Finanstilsynet som et snitt av de fem beste boligglansrentene i det private markedet, basert på et hypotetisk lån på 1,5 millioner kroner med 50 prosent egenkapital. Dette mener han er svært gode vilkår for et lån som gis til kunder uten noe kapital eller andre sikringsmidler.

Rentesatser for studielån

+ Den flytende renta for nedbetaling av studielån ligger per 1. september 2023 på 3,95 prosent. Dette er en økning på 2,64 prosent siden september 2021.

+ De fleste låntakere hos Lånekassen har fast rente, som gjør at de betaler et gitt beløp hver måned for studielånet. Renta bindes for tre, fem, eller ti år frem i tid, for å beskytte privatøkonomien mot endringer i markedet.

+ Lånekassens fastrenter har i gjennomsnitt tilsvarende økt med litt over 2,6 prosent de siste to årene.

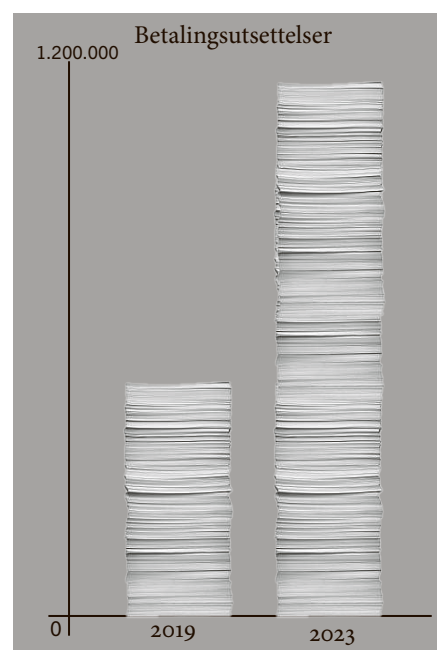
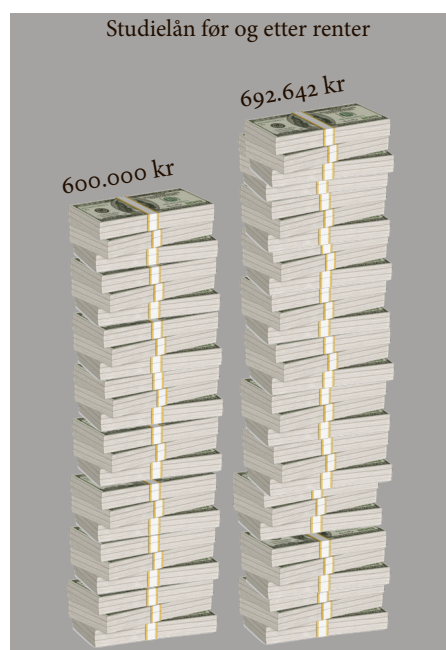
+ Samtidig har matvarepriser og leiepriser steget kraftig. Nye tall fra Lånekassen viser at langt flere studenter sliter med gjeldsproblemer enn for to år siden.

– Et typisk usikret lån er kredittkortgjeld med ekstremt høy rente. Hos en vanlig bank vil et slikt lån ha en langt høyere rente enn det vi har. Staten tar en stor del av regningen.

– Hvorfor må Lånekassen som statlig foretak benytte seg av markedsbaserte renter? Tjener dere penger på det her?

– Lånekassen er jo en statsbank. Men det er ingen sammenheng mellom rentene på studielånet og lånekassens driftsøkonomi. Det vi låner ut får vi direkte fra statskassen. Det vi får inn gjennom renteinntekter går direkte tilbake igjen. Det er ikke slik at vi ved høyere renter sitter igjen med et høyere overskudd.

universitas@universitas.no

Økte renter: Administrerende direktør i Lånekassen Kjetil Moen mener at det er lite som tyder på at studentene står i noen gjeldsskvis.

OMLAG 1000 STUDENTER STÅR PÅ VENTELISTE TIL OSI:

– Idrettsskandale

De siste årene har hundrevis av studenter vært på venteliste hos Oslostudentenes idrettsklubb (OSI). SV påpeker et lengre etterslep fra tiden under Høyre-styre. Høyre og Frp er kritiske.

Valg 2023

tekst Jens Bryhn Erlandsen
foto Tobias Schildmann Mandt

Tidligere har Universitas meldt om lange ventelister hos Oslostudentenes idrettsklubb (OSI). Det dreier seg om flere hundre studenter, og tallene har ikke endret seg de siste årene.

«Det ser i stor grad ut til å være det samme trykket som tidligere semestre. Derfor vil vi ende på rundt 1000 stykker som ønsker å være medlem hos oss, men som vi ikke har plass til», skriver Truls Vestnes, daglig leder i OSI, i en e-post til Universitas.

Knappe to uker før lokalvalget 11. september legger byråd for kultur, idrett og frivillighet Omar Samy Gamal (SV) skylda på Høyre.

– Det er en svært krevende situasjon, sier han og hevder at mangelen på idrettsanlegg i Oslo kan spores tilbake til Høyre-byrådet. Ifølge Gamal styrte Høyre byen i 18 år uten at det ble bygget nok anlegg. Han mener dette har ført til et etterslep av idrettsanlegg i hovedstaden. Imidlertid påstår han at det rødgrønne byrådet har firedoblet investeringsene.

– Vi bygger for 1,5 milliarder kroner i året. Vi bygger på spreng, rett og slett. Behovet er kjempestort, men vi jobber for å ta igjen det etterslepet.

Høyre kontrer og betegner SVs svar på problemet som usannheter.

Prioriterer studenter

SV forklarer videre at de går til valg på å sette studentidretten foran bedriftsidretten. Dette skal de gjøre gjennom fordeling av tid i de kommunale idrettsanleggene. På kveldstid, i helger og andre tidspunkter der kommunale idrettsarenaer ikke er reservert av breddeidretten, vil SV sette studentidretten foran bedriftsidretten i køen. Byråden tar ikke lett på et mulig byrådsskifte.

– Jeg er bekymret for at investeringene i idrettsanlegg kommer til å gå ned hvis det blir et byrådsskifte etter valget.

Han mener Høyre prioriterte store prestisjeprosjekter som utbygging av Holmenkollen, foran studentidretten da de styrte

Sosial idrett: Mange studenter vil engasjere seg i idrettsforeninger. Her har studentforeningen Ultimate Frisbee trening på SiO Athletica Blindern.

byen. Han slår fast at det rødgrønne byrådet har fokusert på å bygge kommunale breddeidrettsanlegg.

– Du har tidligere i Universitas hevdet at det rødgrønne byrådet har satt i gang et «skikkelig taktskifte». Hva har endret seg siden dere tok over makten?

– Det har blitt bygget mange flere kunstgressbaner, 18 nye flerbrukshaller og nye svømmehaller for første gang på rundt 40 år, svarer Gamal.

– Lang rekke med usannheter

Byrådsleder kandidat for Oslo Høyre Eirik Lae Solberg mener Gamals utsagn mot Høyre er toys.

«Det ser ut som panikken er i ferd med å bre seg i SV, for uttalelsene til idrettsbyråden er mest en lang rekke med usannheter», skriver han i en e-post til Universitas.

Solberg hviler ikke på laurbærene og retter i stedet kritikken tilbake til de rødgrønne. Han beskylder det sittende byrådet for å ha torpedert planene om å bygge flere idrettshaller, baner, og saler.

«Det er trolig den største idrettsskandalen i Oslo noensinne», skriver Solberg.

Imidlertid mener han det er forventet at byrådet likevel bevilger store summer til idrettsanlegg, men med en annen begrunnelse enn SV-byråden:

«De klarer nesten ikke å bygge noe som helst uten å gå på enorme budsjettsprekker», skriver Solberg og viser til blant annet nye bad på Stovner, Manglerud og Tøyen, som ifølge han ser ut til å bli nesten 2,5 milliarder dyrere enn først beregnet.

De siste årene Høyre styrte Oslo ble det bygget flere idrettsflater enn under dagens byråd, legger han til.

Forundret motpart

Oslo Fremskrittsparti skjønner seg ikke på bekymringen til Gamal om at det vil bli mindre penger til idrettsanlegg dersom byrådsskiftet blir et faktum.

– Jeg vil jo si at det er en litt merkelig påstand. Vi går til valg på minimum en milliard kroner hvert eneste år, de neste fire årene, til utbygging av idrettsanlegg, sier

Det er trolig den største idrettsskandalen i Oslo noensinne

Eirik Lae Solberg,
byrådsleder kandidat for Oslo Høyre

Ingeborg Bjørnevik. Hun er Oslo Frps tredjekandidat til høstens valg. Hun legger også til at de vil reversere byrådets kutt på 5 milliarder kroner til private idrettsanlegg.

– Det viktigste er at vi får idrettsanleggene på beina, ikke om det er i privat eller kommunal regi, påpeker Bjørnevik. Et tiltak som de ønsker seg, er at de kommunale idrettshallene skal leies ut gratis til organiserte idrettslag, noe som også dekker studentlagene.

Til SVs ønske om å sette studentidretten

foran bedriftsidretten når det gjelder fordeling av tid i de kommunale idrettsanleggene, stiller Bjørnevik seg kritisk.

– Jeg tenker at det burde være rom for begge parter. Og at det nesten er litt som en fallitterklæring. Man gir opp ved å sette en gruppe foran en annen, sier Bjørnevik.

Tilgjengelig aktivitetstilbud

Oslo Venstre legger til at det er utelukkende positivt for sosialiseringen og helsen til studentene at mange ønsker å delta i organisert idrett. Dermed må kommunen være på tilbudssiden for å finne aktuelle løsninger i dialog med SiO og studentene, mener de.

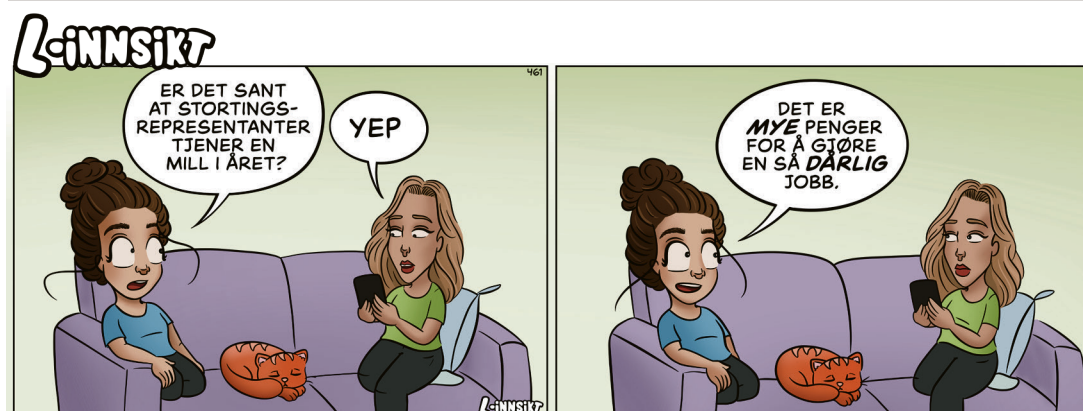
– Det er det minste vi kan gjøre for at studenter skal ha lyst til å studere i byen vår, sier Hallstein Bjercke, førstekandidat for Oslo Venstre.

Han påpeker at mangel på idrettsarenaer i byen også påvirker andre aktører, ikke bare studenter. Hna mener derfor at økt bygging av flerbrukshaller og andre idrettsflater vil være sentralt i utviklingen av byen i tiden som kommer.

OSI-leder Truls Vestnes sier det er hyggelig at politikerne er samstemte om at det må bygges mer.

– Så er de jo som vanlig uenige om hvordan man skal gjøre det. Uansett er det ingen tvil om at situasjonen er prekær og at Oslo kommune bør gjøre alt de kan for å bygge mer, enten det er i offentlig, privat eller andre aktørers regi.

universitas@universitas.no

Økonomitips for politikere

Politikere er visstnok mennesker de også, og noen av dem kjenner kanskje til og med dyrtida på lommeboka. Tenk å måtte klare seg på en skarve million i året? Her er noen tips: Spar inn noen tusenlapper ved å skaffe deg pendlerbolig (hvorvidt du faktisk er pendler, er ikke så viktig). Du kan også få passiv inntekt ved aksjekjøp i Kongsberg Gruppen og Lerøy Seafood. Møtefri hele sommeren kan også hindre utbrenthet. Lykke til!

Politiker for aktmaleri

Studietips i dyrtid

For å hjelpe deg med tidsklemma har Universitas snakket med fire studenter og én ekspert på studieteknikk. Her er deres tips til hvordan du kan lære så mye som mulig samtidig som du tjener til livets opphold.

Studiestart

tekst Maria Anna Beatrice Christensen og Christian T. Castberg
foto Isabel Svendsen Berge

Heltidsstudenter bruker i gjennomsnitt 50 timer i uken på studier og jobb. Av disse har andelen av studenter som jobber ved siden av studiene økt. De jobber mer og de bruker mindre tid på studiene. Det viste studentbarometeret for 2022. Og verre kan det bli. Mens flere tusen venter på å få tildelt studentbolig har leieprisene i Oslo steget med 11,9 prosent i år, ifølge tall fra Eiendom Norge. Prisene på mat og strøm har steget tilsvarende. Norsk studentorganisasjon (NSO) har regnet seg frem til at gjennomsnittsstudenten vil gå nesten 6000 kr i minus hver måned.

Studentene som jobber mer enn ti timer i uken, bruker i snitt tre timer mindre på studier, ifølge

Statistisk sentralbyrå (SSB). Med mindre tid til studier, blir det viktigere at man utnytter tiden godt. Derfor spurte Universitas fire studenter og en ekspert på studieteknikk om deres beste studietips i møtet med dyrtida.

Superstudentens tips

Olav Schewe, forfatteren bak de bestselgende bøkene «Superstudent» og «Superhjernen», er en selverklært ekspert på læringsstrategier. Han anslår at han selv brukte 20 timer i uken på jobb ved siden av studiene.

– Jeg var veldig aktiv i studentforeningsarbeid, hadde småjobber og skrev to bøker under min studietid. Så jeg jobbet rundt 20 timer i uken med enten jobb, stu-

dentforening eller personlige prosjekter, forteller Schewe.

Schewe forstår at studenter i dag gjerne må jobbe enda mer for å få det til å gå rundt. Han er tydelig på hvordan han ville strukturert hverdagen hvis han var student i dagens dyrtid.

– Jeg ville forsøkt å legge opp jobbvaktene mine slik at jeg fikk noen rene studiedager og så ville jeg foretrukket lengre og færre vakter, enn kortere vakter hver dag.

Han anbefaler å finne en jobb som er givende, og alliere seg med noen flinke studenter som kan hjelpe med å bruke tiden man har til rådighet på en god måte. Ellers hadde han fulgt disse studietipsene:

Schewes tips:

- 1 Bruk en kalender. Legg inn undervisning, gruppetimer, jobbvakter og studieøkter. Ifølge forskning er det mer sannsynlig at du setter deg ned og gjennomfører en studieøkt dersom du har planlagt den.
- 2 Trives du best med å studere litt før jobb, eller er det bedre å ha et klart skille mellom jobbdager og studiedager? Finn ut hva som fungerer best for deg.
- 3 Har du lite tid: Gå rett på det viktigste. Se på eksamensoppgaver tidlig.
- 4 Har du mer tid: Følg et steg-for-steg løp der du leser bredere.
- 5 Spør deg selv ofte: Hva er lurt å gjøre nå? Hva er den beste måten å angripe dette lærestoffet på?
- 6 Spredning og selvtesting. Del opp store studieøkter i flere små, og test deg selv når du har lest gjennom, ved å løse oppgaver eller bruke puggekort.
- 7 Vær nysgjerrig. Når vi er nysgjerrig produserer hjernen dopamin, som gjør at informasjonen fester seg bedre.
- 8 Motivasjon og tilhørighet er viktig for å gjøre det bra. Prøv å bli en del av studentmiljøet og finn deg studievenner.

– Unngå skippertak

Navn: Ingrid Eriksen

Alder: 21

Studie: Profesjonsstudium i psykologi

Studieår: Første året

Jobb: På Kiwi

– Hva gjør du for å balansere skole og jobb?

– Jeg jobber så mye jeg kan i feriene, og sparer opp en del da. Ellers prøver jeg å ta én vakt i uken, det har brukt å holde for meg.

– Hva er dine beste studietips?

– Dette hadde vi faktisk om i gårsdagens forelesning! Da snakket vi om hvor viktig det er å prioritere, og gjøre de viktigste tingene først. Jeg har egentlig pleid å være en skippertaksperson, men i år prøver jeg å jobbe mer systematisk. Jeg tror det blir gøyere å lære når jeg ikke må stresse så mye på slutten av semesteret.

– Ikke hør på favorittmusikken

Navn: Ida Dueland

Alder: 18 år

Studie: Årsstudium i statsvitenskap

Studieår: Førstegangsstudent

Jobb: Søker jobber

– Hva gjør du for å balansere skole og jobb?

– Tidligere pleide jeg å jobbe i en relativt rolig kiosk, og da hadde jeg faktisk tid til å lese litt mellom kundene. Nå har jeg flyttet, og må skaffe meg en ny jobb. Da kunne jeg tenkt meg å jobbe annenhver helg, i alle fall frem til jeg ser hvor mye mer jeg har tid til. Jeg har vært heldig med å skaffe meg en rimelig studentbolig, og tror ikke jeg trenger å jobbe så mye.

– Hva er dine beste studietips?

– Jeg liker å høre på musikk mens jeg studerer, men da helst uten vokal. Ellers burde man nok være forsiktig med å høre på favorittmusikken sin. Så, om du digger du Pink Floyd burde du holde deg unna dem, ellers kan det hende du blir distrauert. I tillegg anbefaler jeg at man ikke sitter i sengen når man studerer. Jeg gjorde det i går, og da sovnet jeg.

Presset fra lesesalen

Navn: Aurora Lilleløyen

Alder: 25 år

Studie: Peace and Conflict Studies

Studieår: Siste året på master.

Jobb: Sintef og Posten.

– Hva gjør du for å balansere skole og jobb?

– Jeg er veldig heldig, og kan jobbe mye hjemmefra. På den måten sparer jeg mye tid på å ikke måtte pendle frem og tilbake. Ellers jobber jeg normalt 18 timer i uken ved siden av studiene, da har jeg tid til å jobbe med skole tre hele typiske arbeidsdager i uka.

– Hva er dine beste studietips?

– Selv jobber jeg best i lesesalen. Der presses jeg litt av å se på alle de andre seriøse menneskene som holder på, og jeg føler at jeg blir mindre distrauert der enn om jeg satt på en cafe, for eksempel. Ellers prøver jeg å ta meg én pause i timen, hvor jeg gjerne er litt på mobilen.

– Gjør så godt du kan

Navn: Ånund Myhren

Alder: 21

Studie: Årsstudium i spansk

Studieår: Første året

Jobb: Skal snart søke

– Hva gjør du for å balansere skole og jobb?

– Jeg har ikke fått meg jobb enda, og tenker å vente litt med det til alt annet er på plass. Akkurat nå jobber jeg med å få orden på timeplanen, slik at jeg vet hvor mye jeg har tid til å jobbe.

– Hva er dine beste studietips?

– Det viktigste er å komme i gang. Selv 15 minutter med lesing er bedre enn om man ikke begynte i det hele tatt. Sett deg ned og gjør så godt du kan!

Ekspertstemmen: – USA tror de er et meritokrati, men det er det ikke, sier USA-forsker og førsteamanuensis Hilde Restad.

I praksis ender fargeblindhet opp som diskriminering likevel

Hilde Restad, førsteamanuensis ved Oslo Nye Høyskole

Frykter utviklingen: – Det er krefter i dette landet som går etter stemmeretten til enkelte grupper, sier politisk rådgiver i Affirmative Action Coalition Toby Posel.

FOTO: PRIVAT

Demonstrasjon: Joy Jiang er en av lederne av organisasjonen Affirmative Action Coalition, som her demonstrerer for at kvotering av minoriteter fortsatt skal være lovlig.

FOTO: PRIVAT

HØYESTERETT I USA BER OM «FARGEBLINDHET»

Universiteter får ikke lenger kvotere inn minoriteter

USA har flere av verdens beste universiteter, men det er ikke alle forunt å gå der. En ny høyesterettsdom skaper hodebry.

USA

tekst Knut Egil Aure Nilsen
foto Sara Aarøen Lien

I nærmere 50 år har universiteter i smeltgryta USA kunnet kvotere inn personer med minoritetsbakgrunn, en praksis som kalles *affirmative action*. I sommer bestemte USAs høyesterett at dette er i strid med grunnloven. Flertallet i retten ønsker at opptak til landets eliteuniversiteter skal være «fargeblinde».

Det var organisasjonen Students For Fair Admission som tok saken til høyesterett mot de to universitetene University of North Carolina og Harvard University. Sistnevnte er rangert som et verdens beste universiteter – og et av de som er vanskeligst å komme inn på. Omtrent 3,5 prosent av de som søkte opptak til Harvard i år fikk tilbud om plass, ifølge universitetets egne tall.

Poenget med kvoteringen av minoriteter har vært å sikre et mangfoldig campus. Students For Fair Admission frykter at dette vil lede til at universitetene blir forbeholdt landets unge elite.

Hindrer mangfold

– Da denne dommen kom, ble vi selvsagt skuffet, men på ingen måte overrasket.

Joy Jiang går tredjeåret på University of North Carolina og er samtidig en av lederne av organisasjonen Affirmative Action Coalition. Organisasjonen jobber for at kvotering av minoriteter fortsatt skal være lovlig. To av medlemmene i organisasjonen slår av en prat med Universitas på video fra North Carolina.

– Dette handler ikke om juss, det handler om sammensetningen av høyesterett. Samtidig har dom-

men gjort oss mer motivert enn noensinne, sier Jiang.

Hun får full støtte fra Toby Posel, som er politisk rådgiver i organisasjonen.

– Personlig har jeg alltid ment at kvotering ikke har fungert optimalt, men det som er så skremmende med denne beslutningen, er menneskene bak den. De jobber for å bryte ned grunnleggende rettigheter i landet vårt, sier Posel med henvisning til store konservative bevegelser i landet.

Han mener at det samfunnet konservative krefter i USA jobber for, er dypt forstyrrende.

– Det går i mot grunnleggende prinsipper om inkludering og mangfold, sier Posel.

Politikk eller juss?

I motsetning til de fleste vestlige land har USAs høyesterett et sterkt politisk element. Retten består av ni dommere, og per i dag er seks av disse sett på som konservative, mens tre av dem ses på som liberale. Tre av de konservative ble utnevnt av tidligere president Donald Trump.

Samtidig har dommen gjort oss mer motivert enn noensinne

Joy Jiang,
student ved University of North Carolina

– Det vi ser nå, er at høyesterett har gått ganske radikalt til høyre. Det fører til at en lang rekke presedenser har blitt omgjort, forklarer førsteamanuensis Hilde Restad ved Oslo Nye Høyskole. Restad forsker på amerikansk politikk og har blant annet skrevet boka *Det amerikanske paradokset*.

Blant presedensene hun nevner, trekker hun spesielt fram omgjøringen av reglene for abort i USA.

– Dette skjer ikke fordi man har fått ny empiri, men fordi et sterkt flertall av dommerne i høyesterett har en ganske radikal tilnærming

til grunnloven.

Tilbake i North Carolina fremhever også Toby Posel at denne beslutningen ikke handler om juss, men om politikk.

– Det er ingen tvil om at dette ikke bare handler om opptak til universiteter, det handler om å kjempe for en radikal endring av det amerikanske samfunnet.

Students For Fair Admission, de som brakte saken inn for høyesterett, mener at systemet med kvotering fører til uforholdsmessig høy andel av minoriteter – på bekostning av hvite amerikanere. Posel kjøper ikke det argumentet, men er enig i premisset.

– Kvotering gir åpenbare fordeler til visse grupper i samfunnet. Forskjellen er at jeg mener det er bra å gi fordeler til minoriteter som historisk sett har blitt diskriminert.

Fargeblinde universiteter

I kjennelsen fra USAs høyesterett skriver flertallet at «en student må behandles basert på sin bakgrunn som individ, ikke sin rasemessige bakgrunn», ifølge NTB. Restad forklarer at en rekke amerikanske institusjoner historisk sett har vært veldig fordelaktige for hvite.

Målet med kvotering var å hensynta de som tidligere hadde blitt diskriminert. Hun mener at høyesterett nå oppfordrer universitetene til å være «fargeblinde».

– Hvis man slutter å diskriminere basert på rase, så er det veldig bra. Men problemet da er at man fryser fast situasjonen slik den var fra før av. I praksis ender fargeblindhet opp som diskriminering likevel, sier Restad.

De to universitetene som var en del av saken i høyesterett, er blant de beste i USA. Restad forklarer at å komme inn på disse institusjonene uansett ikke er realistisk for fattige minoriteter – med eller uten *affirmative action*.

– Det har vært noe av kritikken fra den amerikanske venstresiden. Kvotering har kanskje hjulpet minoritetsstudenter fra middel- og overklassen, men de fattige har falt fra før man kommer så langt.

– Fattige, svarte amerikanere har aldri vært særlig opptatt av om det finnes kvotering eller ikke,

for det har aldri vært relevant for dem, sier Restad.

Kampen fortsetter

Ved University of North Carolina forteller Jiang og Posel at de er motivert for å fortsette å kjempe for et mangfoldig campus.

– Det er krefter i dette landet som går etter stemmeretten til enkelte grupper, de går etter hva man kan si og ikke kan si i et klasserom, sier Posel.

– *Hvordan tror du at denne høyesterettsdommen vil påvirke deres campus?*

– Jeg tror det er vanskelig å si på nåværende tidspunkt, fordi man fortsatt ikke vet hvilken effekt det vil få, sier Posel og legger til:

– Men det som er helt sikkert er at vi skal fortsette å holde universitetsledelsen ansvarlig, og kjempe for de tingene som er viktige for oss.

Førsteamanuensis Restad mener at man i USA alltid har sett på seg selv som et samfunn med muligheter for alle – men at de aldri har klart å forene idé og praksis.

– USA tror at de er et meritokrati med høy sosial mobilitet, men det er det ikke, sier Restad.

Hun sier at både høyre- og venstresiden er enige om at utdanning er nøkkelen til suksess, og at alle skal ha tilgang til utdanning. Det man ikke er enige om, er hvordan man skal få til det.

Restad har selv studert mange år på andre siden av dammen og mener det er en idé om at campusene skal være et slags mikrokosmos av hele samfunnet, men at dette ikke stemmer.

– Først og fremst er de som går på universitet ofte mye rikere enn gjennomsnittet. Det er de privilegerte som kommer inn, og det gjelder også minoriteter.

I arbeidet med denne artikkelen har Universitas forsøkt å komme i kontakt med flere konservative studentgrupper, uten å få svar på henvendelsene.

universitas@universitas.no

klimareddaktør: **Armann Kippersund**

Armannkipper@gmail.com

414 95 167

KLIMA

– Staten skyter først og stiller spørsmål etterpå, sier Marit Michelsen, leder i Oslove Noerech. Dette er hvorfor aktivistene ikke ønsker elektrifisering av Melkøya.

Melkøya

tekst **Telma Eckhoff Dagestad**
foto **Tobias Schildmann Mandt**

Tirsdag 22. august møtte en rekke organisasjoner opp på Eidsvollsplass for å demonstrere mot regjeringens forslag om å elektrifisere gassanlegget på Melkøya. Forslaget oppleves som enda et nederlag for det samiske folket og en stadig mer sårbar natur.

– Vi blir ikke hørt på, vi roper og skriker til vi mister stemmen, men blir servert nye kamper gang på gang, forteller Marit Michelsen.

Hun er leder i Oslove Noereh, en organisasjon for samiske ungdommer i Oslo, og hun har store innvendinger mot regjeringens beslutning.

– Pynter på våre nasjonale utslipp

Det har også Rødts representant Sofie Marhaug, nestleder i energi- og miljøkomiteen på Stortinget.

– Elektrifisering av Melkøya er ikke et globalt klimatilskudd, det skaper langt større problemer enn det løser. Vindkraftutbygging og nettutbygging vil skjære gjennom viktige reinbeiteområder. Det er i strid med urfolksrettigheter, og det støvsuger Nord-Norge for kraft på bekostning av annen næringsaktivitet.

Marhaug understreker at atmosfæren overskrider landegrensene, og at det derfor hjelper lite å grønnvaske Norges nasjonale klimaregnskap.

– Det er som å sette et lokk med marsipan over en råttne kake. Elektrifiseringen pynter på våre nasjonale utslipp, men det er like mye gass som skal brennes globalt.

I tillegg mener Rødt-representanten at det er svært kritikkverdige hvordan regjeringen nå legger opp til nye menneskerettighetsbrudd. Hun får støtte av Elise Åsnes, leder i miljø- og utviklingsorganisasjonen Spire.

– Det er snart 700 dager siden regjeringen fastslo at det er et pågående menneskerettighetsbrudd på Fosen. Nå presterer regjeringen å fremme enda et klimatilskudd som vil bryte samenes rettigheter. Det er veldig sjokkerende.

Universitas har ikke fått bekreftet at elektrifiseringen av Melkøya tilsier et brudd på urfolks rettigheter.

Krenker samenes rett

At demonstrantene både er sjokkerte og frustrerte kommer tydelig fram under tirsdagens demonstrasjon. Kritikken av Melkøya-planene hagler fra appellantene og inn i høytaleranlegget på Eidsvollsplass. Etter å ha holdt appell forteller Michelsen til Universitas at hun er skuffet over måten regjeringen behandler urfolk på.

– Sannhet- og forsoningskommisjonen på Stortinget har samlet informasjon om den historiske og den pågående uretten som foregår mot samene. Målet er en forsoning mellom det samiske folket og staten, men nå ser framtidsutsiktene for forsoning ganske mørke ut.

Hun har møtt opp i en fargerik samisk drakt, og forklarer hvordan regjeringen igjen har fattet et vedtak uten å gå i dialog med samene i forkant.

– Samene har ikke blitt konsultert, staten skyter først og stiller spørsmål etterpå. Dessuten vil elektrifisering av Melkøya innebære enorme, nye kraftutbygginger i et Sápmi som allerede er under hardt press,

Det er som å sette et lokk med marsipan over en råttne kake

Sofie Marhaug, stortingsrepresentant (Rødt)

DEMONSTRERER MOT EQUINOR-

DEMONSTRANTER: En rekke organisasjoner har sluttet seg til demonstrasjonen mot regjeringens grønnvasking av norsk gass. Her holder leder i Spire Elise Åsnes.

sier hun og legger til:

– Industrien spiser opp reinbeiteområdene.

Dersom elektrifiseringen blir en realitet, betyr det kroken på døra for det lokale reinbeitedistriktet og enda mer press på samenes områder, forteller hun.

– Det er en krenkelse av samenes rett til kulturutøvelse. Til slutt har ikke reindriftssamene noen områder de kan bruke til å ha rein på.

Umettelig energibehov

For Michelsen er det kun én ting som er rett å gjøre: å trekke vedtaket om at Melkøya skal elektrifiseres. Hun mener regjeringen må endre praksis dersom lignende arealkonflikter skal løses i framtiden.

– Det er ikke fornybar energi i seg selv som er utfordrende, det er landinngrep. Flere av arealkonfliktene i Sápmi kan bli løst ved at man setter inn forhåndsinformert samtykke. De berørte partene må få

lov å si sitt før man bestemmer at områder skal eksproprieres.

Ekspropriasjon innebærer at grunneier må gi fra seg hele eller deler av eiendommen mot en erstatning.

Michelsen mener videre at vi er på et spor der utbyggingen er i ferd med å ta av. Dette må gjøres noe med, mener hun.

– Slik det er i dag kan man bare bygge ut og bygge ut. Vi kommer alltid til å ha mer behov for energi og ser ikke når nok er nok. Vi er faktisk nødt til å redusere forbruket av energi.

Klimarettferdighet

Spire-leder Åsnes mener Norge har et historisk ansvar for nettopp å kutte utslipp. Hun trekker frem begrepet klimarettferdighet.

– Norge har tjent seg søkkrike på oljeproduksjon, og har derfor et ekstra ansvar for å ta grep i klimapolitikken. De som bidrar mest til klimakrisen, skal også ta den største byrden.

Veien videre innebærer at regjeringen tar store grep, mener Åsnes. Det er på tide at regjeringen slutter med grønnvasking av håpløse tiltak.

– Regjeringen kan ikke fortsette som de gjør nå, med å ignorere både urfolk og natur. Vi trenger et stort skifte der samiske rettigheter ligger til grunn og hvor naturen ikke blir rasert på den måten det gjør i dag. Vi trenger også klimatilskudd som står i forhold til det historiske ansvaret Norge har, avslutter Åsnes.

Universitas har vært i kontakt med Olje- og energidepartementet, men de har ikke rukket å svare innen fristen.

universitas@universitas.no

PROSJEKT

ignorerer og natur

Elise Asnes appell foran Stortinget.

SJOKKERT: Leder i Spire Elise Asnes er sjokkert over at regjeringen presterer å legge frem enda et klimatilak som vil bryte samenes rettigheter.

TAPT LAND: – Elektrifisering av Melkøya innebærer enorme, nye kraftutbygginger i et Sápmi som allerede er under hardt press. Industrien spiser opp reinbeiteområdene, forteller Marit Michelsen, leder i den samiske ungdomsorganisasjonen Oslove Noereh.

GRØNNVASKING: Elektrifisering av Melkøya er som å legge marsipanlokk på en råttan kake, ifølge Rødts representant Sofie Mårhaug.

Tilbudsguiden

AVIS

MORGENBLADET

50 % studentrabatt på Morgenbladet

Bestill her:
www.morgenbladet.no/student

Kontakt oss:
abo@morgenbladet.no
23 36 05 00

www.morgenbladet.no

Da Dagsavisen

Få 50 % studentrabatt på Dagsavisen!

Bestill her:
www.abonnement.dagsavisen.no/student

dagsavisen@mediacconnect.no
Tlf: 22 99 80 00
www.dagsavisen.no

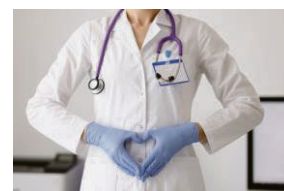
BOKHANDEL

TILBUDSGUIDEN

**GODE TILBUD
FOR STUDENTER
I
OSLO**

GYNEKOLOG

Majorstua kvinneklinikk

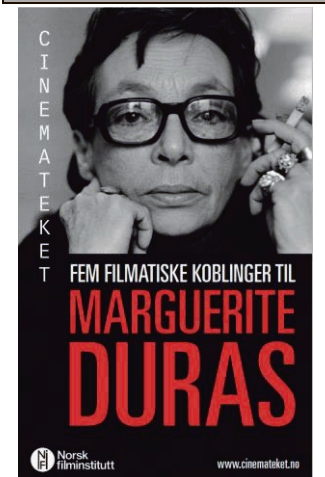
Gynekologisk undersøkelse og celleprøve
Studentpris kr. 950,-

Gynekolog sentralt på Majorstuen. Du får raskt time hos gynekolog, og du trenger ikke henvisning. Enkel timebestilling på nett og ingen ekstra gebyr for timer på kveld og i helger.

Velkommen til en hyggelig og profesjonell time.

Bestill time på
majorstuaqvinneklinikk.no

KINO

KULTUR

Opplev verdens beste samtidsjazz på Victoria, en ombygget kino i Oslo sentrum.

Vi har rimelige sesongkort for studenter som også gir rabatt i baren. Vår serie Uhørt! på onsdager har gratis inngang.

nasjonaljazzscene.no
Karl Johans gate 35

LEGE

Klamydiatest på 1, 2, 3?

Få 20 % rabatt med koden: **klamma20**

Maja.no

PADEL

STUDENTRABATT SPILL PADEL PÅ NORGES RÅESTE PADELSENTER FOR KUN 300KR PÅ DAGTID

Nordic Padel har senter på både Økern og Rødvet og til sammen 18 WPT padelbaner, 2 singelbaner og 15 Trackman 4 golfsimulatorer

To kontakt med Tom Hauglund på thanspad.no for mer info og booking
LES MER PÅ: WWW.NORDIC.PADEL
[INSTAGRAM: NORDIC_PADEL](https://www.instagram.com/nordic_padel)

NORDIC PADEL

TANNLEGE

50 % på første undersøkelse med to røntgenbilder og lett renns.

20 % rabatt på vanlig tannbehandling*

Les om Oslo kommunes støtteordningen for unge voksne 21-24 år på vår hjemmeside.

Timebestilling på
www.studenterlunden.no
eller tlf. 22337531

Adresse Stortingsgaten 12, 0161 Oslo

DEBATT

idè-og debattredaktør:
tora.vassnes@gmail.comTora Vassnes
901 98 567

VALGKAMP 2023 • VALGKAMP 2023 • VALGKAMP 2023 • VALGKAMP 2023 • VALGKAMP 2023 • VALGKAMP 2023 • VALGKAMP 2023

Ungdomspolitikere svarer

I Norge i dag er det stor mangel på både sykepleiere og lærere. De siste årene har søkertallene til lærerstudiet og sykepleiestudiet sett stor nedgang. Mangelen på endringsvilje hos politikerne tyder på at problemet ikke kommer til å løse seg med det første.

Det er bekymringsverdig at ikke flere unge velger disse studieretningene, for hva skal vi gjøre med for få sykepleiere og lærere? Det ligger et stort ansvar hos de som styrer for å finne ut av hvorfor det er sånn, og løse opp i problemet. I denne ukens debatt deler syv ungdomspolitikere sine tanker om de lave søkertallene.

Søkertall

- + Det mangler 18200 lærere i grunnskolen, ifølge SSB.
- + I år sank søkertallene med 21.8 prosent sammenlignet med i fjor.
- + Ifølge NAVs bedriftsundersøkelse mangler det nå 4650 sykepleiere og 700 spesialsykepleiere i landet.
- + I år sank søkertallene med 12.5 prosent sammenlignet med i fjor.

Kilde: SSB

FOTO: TANKEsmien CIVITA

VI MÅ HØRE PÅ DE MED SKOENE PÅ

Edvard Kunzendorf, 1. nestleder i KrFU

Lærere og sykepleiere holder samfunnet oppe. De er på mange måter avgjørende for at alt skal henge sammen. Det er derfor svært bekymringsfullt at dagens regjering nedprioriterer disse yrkene.

For å få flere til å bli og forbli sykepleiere, vil vi i KrFU sikre et bedre tilbud for etter- og videreutdanning og bedre studiepermisjonsordninger med lønn. Dette er tiltakene som er etterspurt av de som har skoene på. Den nåværende regjeringen svarte på en krise i sykepleien med å stramme inn budsjettet til helsesektoren i 2023. Det virker rett og slett som om helseminister Kjerkol tror

hun styrer en pølsebod, og ikke landets største virksomhet for liv og helse. Det er ikke rart søkertallene går ned.

Lærerne er skolens viktigste ressurs, og kompetente og oppdaterte lærere er avgjørende for elevenes læring og mestring. For å få flere til å søke lærerutdanningen må det bli lettere å stå i jobben. Vi foreslår derfor en mentorordning for å gi alle nyutdannede rett til kvalifisert veiledning de første årene av sin lærerjobb. Og så må lønna selvfølgelig opp!

VI HAR ET UNDERVISNINGSSOPPLEGG FRA STEINALDEREN

Rodas Tadese Sibahutu, sentralstyremedlem i Unge Venstre

Før Ola Borten Moe ble erklært persona non grata av Studenparlamentet ved UiO, og senere mistet ministerposten sin, uttalte han noen ord på vegne av regjeringen. Om de synkende søkertallene til lærerutdanningen ropte de «ingen krise», og om helsesektoren er det tyst.

Dagens lærer- og sykepleierutdanning er for de få og slitesterke. La oss være ærlige: Å komme inn på lærerhøgskolen er som å navigere seg gjennom en labyrint, med dører som leder inn til et undervisningsopplegg fra steinalderen. Lærerstudentenes drøm om et engasjerende undervisningsopplegg og motiverte elever, blir knust av venstresidens A4-skole og detaljstyring. Den strenge læreplanen ser ikke elevene, og gir ikke lærerne muligheter

til å være kreative og engasjerende.

Resultatet ser man i elevundersøkelsene de siste årene, som setter rekord i dalende motivasjon hos elever. På lærerutdanningen mister lærerstudentene motet, fordi de skjønner at dette ikke er noe de kan gjøre noe med, de går seg vill i labyrinten og dropper ut av studiene.

Heldigvis finnes det løsninger som kan fikse lærerkrisen. Som alt godt starter de med «mer» og slutter med «frihet», også kjent som Venstres mantra.

Digitaliseringen har gitt flere muligheter i undervisningen, og når man vet at elever lærer på ulike vis, må lærerne ha muligheten til å tilpasse undervisningen etter elevens behov. Alle elever er ulike og lærer ulikt.

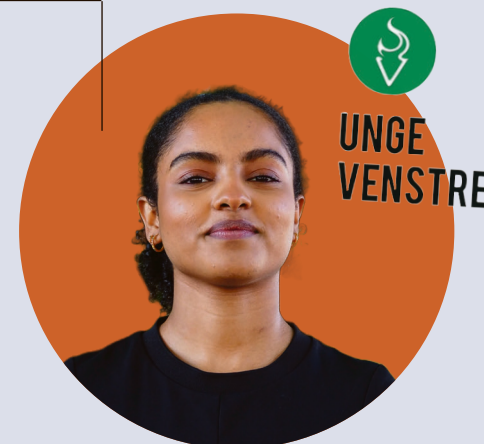

FOTO: UNGE VENSTRE

FOTO: AUF

FOLK BRYR SEG OM ARBEIDSVILKÅR

Petra Brinch, studentansvarlig i AUFs sentralstyre

Laksebaronene har gjort det godt kjent at de er i ferd med å få håpløse arbeidsvilkår, at pengene renner vekk og at det er store utfordringer i rekrutteringen av nye baroner. Dette er kritisk. Tips til denne gruppen kan kanskje være å kjøpe mindre kaffe ute, for alle monner drar. De kan vurdere å flytte ut av sentrum og pendle. De kan sette pris på fleksibiliteten det gir å ha uforutsigbare vakter. Blir de deprimerte av stress, kan de starte med affirmations. Blir de pensjonstapere, kan de innse at det er et spleiselag, denne velferden. Hvis vi ser at ingenting nytter, så kan

vi gå ut på verandaen og klappe for dem.

Disse rådene er like tullede uansett hvem man retter de til, men likevel får blant annet sykepleiere og lærere dette fremstilt som løsninger. Da er det ikke rart at rekrutteringen går dårlig. Vi må gi lærere, sykepleiere og andre helt essensielle ansatte i velferden vår lønna og arbeidsvilkårene de fortjener. Da vil det bli enklere for flere folk å ha lyst til å bli det også.

MP 2023 • VALGKAMP 2023 • VALGKAMP 2023 • VALGKAMP 2023 • VALGKAMP 2023 • VALGKAMP 2023 • VALGKAMP 2023

FAGRE LØFTER TIL INGEN NYTTE

Ole Jakob Warlo, 1. nestleder i FpU

De lave søkertallene til lærer og sykepleierutdanningen er nedslående nyheter. Uansett hvor mye politikerne har snakket om viktigheten av å styrke og utvide søkerplassene til de nevnte studieplassene, har økningen i søkertallene uteblitt.

Fagre løfter skal man være forsiktige med. Ingen kan styre menneskers valg, med mindre man ønsker seg en totalitær stat hvor målet er å fjerne handlings- og tankefriheten.

Skal man få flere søkere til lærer- og sykepleierstudiene, bør man kanskje begynne med å la lærerne få mer myndighet i klasserommet, og slutte å frata sykepleierne muligheten til å velge egen arbeidsgiver.

Etter at Solberg-regjeringen innførte firerkravet i matematikk for å gjøre lærerutdanningen mer attraktiv, freste Støre. Selv karakter fire i 1P-matte fra videregående skole var for mye å forlange for frem-

tidens lærerstudenter. Men selv om den nye regjeringen fjernet firerkravet, har positive søkertall latt vente på seg, samtidig som strykprosenten i matte har økt betydelig på lærerstudiet.

Det er ironisk at forkjemperne for en stor og altomfattende velferdsstat ikke selv klarer å snu søkertallene til lærer- og sykepleierutdanningen.

Forslag som innskrenker studentenes frie valg har tydeligvis ikke hjulpet på de lave søkertallene. Og lærerens hverdag har ikke blitt noe bedre. Hvorfor gidde å være lærer når man blir utsatt for vold? Hvorfor gidde å undervise i tysk når man får kjeft for å rette på elevens grammatiske feil? Hvorfor gidde å ha det kjipt på jobb når man heller kan det gøy?

FOTO: FPU

BEVARER HELLER HØGSKOLEN I NESNA

Erlend Eikeland Uthaug, leder av Høyres Studenter

FOTO: HØYRE

De lave søkertallene til lærer- og sykepleierutdanning bør være et kraftig signal til regjeringen om at de ikke har klart å prioritere riktig. Dette er noen av de viktigste stillingene vi har i det norske samfunnet.

Så langt har regjeringen kun bidratt til å svekke læreryrkets attraktivitet. Dette har de gjort ved å fjerne samtlige karriereveier for lærerne, kuttet i kompetansekravene for lærere, redusert opptakskravene til utdanningen og vist få ambisjoner på vegne av lærere, elever, innhold og kvalitet i skolen.

Det burde være en prioritet for Støre-regjeringen å styrke arbeidet med rekruttering og kvalitetsheving for lærer- og sykepleierutdanning, samt å gjennomføre tiltak for å heve statusen for yrket blant ungdom.

I den siste tiden har vi hatt en høyere utdanningsminister som bruker ressursene på å bevare Høgskolen i Nesna, men prioriterer ikke å kvalitetssikre høyere utdanning. Da blir dette dessverre resultatet. Jeg håper regjeringen endrer prioriteringene sine, om ikke risikerer vi å stå uten lærere og sykepleiere.

KJERKOL KAN RYKE OG REISE FOR MIN DEL!

Juni Romero y Coredero Berg-Nielsen, 4. kandidat for Oslo MDG på bystyrelisten

Nå som rikingene har flyktet til Sveits i protest mot regjeringens skattepolitikk, følger sykepleierne og lærerne etter, mon tro? Deres alternativ til Sveits har blitt sykemelding og omskolering. Trenden er i alle fall at unge lar være å søke seg til disse studiene.

Det er uansett ikke en overraskelse at vi i år igjen ser synkende tall til lærer- og sykepleierutdanning. Vi har styringspartier som ikke følger opp, som ikke gir høyere lønn og bedre arbeidsvilkår til lærerne og sykepleierne. De har ennå ikke kompensert

for presset disse to yrkesgruppene stod i under den tunge pandemien. Det er ikke overraskende at unge ikke vil inn i karrierer der alt for mange blir sykemeldt som følge av stress og manglende oppfølging fra politikerne. Det vi trenger nå er høyere lønninger for disse yrkene, og vi trenger sikre heltidsstillinger. Det er ikke før dette oppnås at vi kan regne med å få høyere søkertall igjen. Det må bli slutt på applaus og fine ord, vi trenger politisk handling! Kjerkol kan ryke og reise for min del!

FOTO: GRØNN UNGDOM

PRAKSIS ER TIL FOR LÆRING, IKKE PROFITT

Hedwig Thiery Aresvik, sentralstyremedlem i Sosialistisk Ungdom og bystyrekandidat i Oslo

FOTO: SOSIALISTISK UNGDOM

At høyresiden skryter på seg en forståelse av praksis i helse- og utdanningssektorene er spesielt når vi vet at sykepleierne kun fikk applaus under pandemien, og at lærere skal være undervisere, psykologer og bonusforeldre på samme tid.

Høyre har et kronisk behov for å passe på at næringslivet skal få bestemme hvilke fag som skal prioriteres, og at næringene og bedriftene skal tjene på studenters utdanningsløp. Et eksempel på dette var da Høyres Studenter i 2016 vedtok at studenter skulle jobbe ulønnet fordi det gagnet bedriftene.

Flere studenter forteller om en praksistid preget av lite veiledning,

store reiseutgifter og dårlige erfaringer på grunn av sykepleiermangelen. Slik skal det ikke være. Praksis er en mulighet til å anvende teoriene man har lært om i pensum. Å ikke få utnyttet det fulle potensialet er derfor en fornærmelse mot studenter og yrkesretningen.

Det er viktig at studenter som skal bli sykepleiere og lærere møtes med den respekten de fortjener. Derfor er SV opptatt av at praksistiden skal brukes til å knytte gode erfaringer istedenfor å bli utnyttet. Det er viktig at studenter slipper å betale for reisen selv og at praksis får et økonomisk løft. Praksis er til for å lære, ikke å profitte på.

FORSKERINTERVJU

NOBELPRISVINNER ØNSKER SEG LAVERE TEMPERATUR
I AVKOLONISERINGSDEBATTEN

— Pensumet er ikke råttent

FOTO: GYLDENDAL

Hva vet vel jeg, kanskje er det med harde krav at endring skjer

Abdulrazak Gurnah,
nobelprisvinner i litteratur

La det bli lys: Nobelprisvinner Abdulrazak Gurnah mener det er viktig å få frem ulike historier fra kolonitiden.

Avkolonisering

tekst Dagny Mathilde Mohn

Abdulrazak Gurnah har vunnet nobelpris for sine bøker om livet i tidligere kolonier. Vi vil vite hva han tenker om avkolonisering av pensum.

Avkolonisering av akademia har vært en het potet i norsk debatt det siste året. Mange tenkere som kan leses på pensum hadde tankegods som i dag regnes som utdaterte. De fleste

studieretninger baseres på et eurosentrisk og vestlig perspektiv. Noen mener at akademia på denne måten opprettholder maktstrukturer formet under kolonitiden, andre mener at avkoloniseringsdebatten har gått for langt, har sporet av, eller bare er tull i utgangspunktet.

– Kanskje kommer det til denne opphetede debatten, fordi saken overdrives, sier Abdulrazak Gurnah til Universitas.

I 2021 vant Gurnah Nobelprisen i litteratur, av komiteen begrunnet med «sin kompromissløse og barmhjertige gjennomtrengning av kolonialismens følger og flyktningers skjebne i gapet mellom kulturer og kontinenter». Opprinnelig er han fra Zanzibar, men ble tvunget til å reise etter revolusjonen. Siden har han bodd i England, hvor han i mange år har jobbet som professor i litteratur. Som anerkjent forfatter og

postkolonial teoretiker mener han at debatten om avkoloniseringen av akademia iblant kan få for steile fronter, at mye allerede har endret seg, og at han på ingen måte sitter på fasiten.

Pensum er i konstant endring

– Til en viss grad er denne ideen om avkolonisering av pensum problematisk. Men det avhenger selvfølgelig av situasjonen. Vi er i en tid der vi er nødt til å stille andre spørsmål og diskutere ting på nye måter. Det er helt rimelig å kreve endring, men å tolke det som at hele pensum er råttent, og på ett eller annet vis må endevendes, er ikke realistisk, forteller Gurnah.

Akademia er i en konstant endring, mener han. Noe nytt kommer inn i pensum, andre ting faller ut. Selv om noe er skrevet i en tid der andre holdninger og narrativer gjaldt, betyr

ikke det at det må forkastes.

– Meg bekjent er mange institusjoner, i hvert fall i England, mottakelige for endring. Å gå i dialog er beste mulighet. Kanskje det er mulig å si til hverandre, «nå tror jeg kanskje dette blir overdrevent», for så å møtes nærmere midten. Men hva vet vel jeg, kanskje er det med harde krav at endring skjer.

«Big shots» ut av pensum

– *Hvordan har akademia endret seg siden du begynte å studere?*

– Jeg tror det har skjedd en endring i hvordan vi snakker om og leser tekst. Tilnærmingen er annerledes og perspektivet er større. Da jeg begynte å studere, leste vi «big shots», altså kanoniserte, britiske forfattere. Disse er fremdeles viktige i dag, men «mindre» forfattere har fått større plass i pensum.

Med «mindre forfattere», mener ikke Gurnah at de er mindre viktige. Det er tankegangen rundt kanonisering som har gjort at de først i

senere tid er blitt tatt ordentlig inn i varmen. Tidligere var det i all hovedsak mannlige forfattere av europeisk opprinnelse som ble kanonisert.

– De «mindre forfatterne» betyr som regel kvinnelige forfattere eller forfattere fra andre steder i Europa, forklarer Gurnah.

Videre peker Gurnah på at studentmassen er annerledes i dag enn tidligere. Flere har mulighet til å ta høyere utdanning. Det gir både ny innsikt og endringer i hvilke temaer som tas opp i debatten rundt akademia.

– Studenter kommer også fra helt andre bakgrunner nå, de har med seg ulike erfaringer og andre kriterier for å avgjøre hva som er viktig. I bunn og grunn er det frigjørende.

– Bedre å vite, enn å ikke vite

Hvordan står det så til med litteraturen, ifølge Gurnah?

– *Hvordan kan vi lese verker skrevet av kolonialister i dag?*

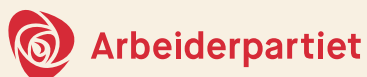
– Det er bedre å vite enn å ikke vite, tenker jeg, sier Gurnah.

Ifølge ham er det å lese verk skrevet fra kolonimaktens perspektiv viktig. De viser hvordan mange mennesker tenkte på den tiden.

– Intensjonen deres var ikke å lyve eller svartmale. Måten tekstene er formulert på, var faktisk slik man så ting. Det som er viktig å forstå, er at diskursen som skapes i mange av verkene, skrevet av dem med makten, konstruerer og underbygger koloniherrernes overlegenhet. Den andre part i verket beskrives som mindreverdige og blir på den måten underdanig. På denne måten rettferdiggjør og legitimerer de maktrelasjonene, forklarer han.

– Man må lese dem og forstå at dette ikke er en nøytral beskrivelse av den koloniale situasjonen, dette er ikke skrevet i et vakuum. Les det og vær bevisst. Dersom man ikke kaster lys over hvordan dette narrativet er konstruert, fortsetter narrativet uten motstand.

debatt@universitas.no

Vi øker studiestøtta, bygger flere studentboliger og tar den psykiske helsa di på alvor!

For Arbeiderpartiet er det en politisk oppgave å sikre at studenter kan ha en fin studietid.

Stem Arbeiderpartiet fordi vi:

- bedrer studentøkonomien. Nå kommer den største økningen i studiestøtten på 15 år, med over 9000 kroner mer.
- vil bygge 3000 flere studentboliger i året. I 2024 bygges det 1 650 flere studentboliger.
- tar den psykiske helsa di på alvor! Derfor skal vi styrke helsetilbudet til studenter, bruke tre milliarder på psykisk helse i en ny, forpliktende plan, og lage flere lavterskeltilbud i kommunene.
- vil gjøre det lettere å få barn i studietiden. Vi vil innføre 12. måneders studiestøtte for studenter med barn.
- sikrer billigere tannhelse. Vi sikrer alle mellom 21 og 24 år hele 75 pst. rabatt hos tannlegen, og alle under 21 år får det gratis.

Er du folkeregistrert i en annen kommune enn du studerer må du huske å forhåndsstemme. Du kan gjøre det fra hele landet. På valgdagen må du stemme der du er folkeregistrert.

Vi får til mer sammen enn hver for oss.

Forhåndsstem Arbeiderpartiet i dag.

Bli med i Arbeiderpartiet du også!

Send SMS "Ap" til 2077 eller scan QR-koden.

Den «fattigfine» revolusjonen

Brukt- og vintagebutikkene inntar flere og flere lokaler. Heldigvis er det både trendy og miljøvennlig å kjøpe brukt.

Mote

tekst Andrea Evjen
foto Sara Aarøen Lien

Velkommen til en verden der det er kult å se ut som du har bodd i klærne dine i årevis! Moteverden har gått inn i en tidsmaskin og kommet tilbake med et sammensurium av klær fra 90-tallet og tidlig 2000-tallet.

På bruktbutikken

Utenfor butikken Vintage Wear, på en knæsrosa benk, sitter motestudenten Hanna Grimsæth (23). Vintage Wear på Olaf Ryes er en liten butikk, men det bugner over av brukte klær. T-skjorter med print, skinnjakker, perlesmykker og fargerike sandaler pryder veggene og kleshengerne. Grimsæth er en travet hos ulike bruktbutikker, og har et ekstra øye for klær og mote.

– Å beskrive motebildet i dag er vanskelig. Det er så mange forskjellige «bobler» av moter der ute, og den jeg lever i, er sikkert annerledes enn den dere er i. Alle har sin egen oppfatning av hva som er trendy nå, sier Grimsæth.

Grimsæth tar permisjon fra klesdesign og kostymedesign på Kunsthøgskolen i Oslo (Khio) for å gå et år på Prosjektskolen. Rundt halsen har hun et iøynefallende smykke: en stor frosk som hun har fått i gave fra søsteren sin. Motestudenten har en eklektisk tilnærming til klær og mote, og deler sine tanker om dagens motebilde, «fattigfin», og miljøvennlig shopping.

– Har du hørt om poor core?

– Nei, men jeg skjønner hva det er.

Dobbel denim: Khio-student Marit Aasmoe iført kun brukte klær. Hun spesifiserer at denim aldri bør kjøpes nytt.

Gjenbruk: Khio-student Per Antonsen liker å uttrykke seg gjennom klær. Her iført kun brukte klær.

Hannas beste butikk tips for vintageshopping

Vintage Wear på Olaf Ryes plass:
Grimsæth sin favoritt. Liten butikk, men mye å by på av stilige plagg fra topp til tå.

Le Trend på Pilestredet:
Håndplukkede, brukte klær i god stil. Bare en tur inn i butikken metter øyet med godbiter av tidløse og stilsikre plagg.

Antikkvarehuset i Sannergata:
Her kan du finne mange skatter i en liten krok. Blant mange billige, mugne og dårlige klær kan du finne pelskåper og skinnjakker til en veldig, veldig billig penge!

Det er bra å være litt grell og ikke ta seg selv så høytidelig

Hanna Grimsæth, mote- og kunststudent

– Hva er dine tanker om trenden?

– Det er vel en slags appropriering der. Det kan virke upassende, men grunnen til at det appellerer er kanskje fordi det handler om å gjøre ting enkelt. Det handler om å omfavne en mer avslappet stil, med baggy klær, lag på lag, og det kan kanskje noen ganger se ut som en uteliggerstil.

Trendy å være miljøvennlig

– Det beste med å kjøpe brukt er definitivt miljøaspektet. Det finnes ingen bærekraftig måte å produsere klær på – den eneste måten er å bruke brukt.

Men selv om det er godt for miljøet å kjøpe brukt, er det kanskje ikke like godt for lommeboka. Grimsæth legger til at det økonomisk sett ikke lenger er så rimelig å kjøpe brukt som det engang var. Drøye 100 meter bortenfor Vintage Wear på Olaf Ryes plass ligger Fretex Arkivet. Hverken av butikkene kan defineres som «billige», og for å ikke gå tomhendt ut av butikken må man som regel punge ut med et par hundrelapper.

– Tror du studenter handler brukt fordi det er miljøvennlig, eller fordi det er trendy?

– En kombinasjon. Det er definitivt trendy å være miljøvennlig nå. I USA sier folk «*I thrifted it*», som om det er en bragd. Å finne brukte klær kan være gøy og spennende, men det er nok en trend.

Grimsæth poengterer at dette tross alt er en veldig sunn trend, i motsetning til de forskjellige trendsyklusene som dukker opp i *fast fashion*.

Moteløver: Hanna Grimsæth og venninnen Sunniva Olavsdaughter møttes da de gikk på Khio. De deler kjærlighet for klær og design.

– Å være miljøvennlig er trendy, men det er jo en fantastisk trend. Akkurat som at det å være veganer er trendy.

Ved siden av at det trender å være miljøvennlig, er det å kle seg «fattigfin» også blitt populært. «Fattigfin» er motebegrepet som har gjort brukbutikker til en gullgrube og hullete klesplagg til smykkesteiner i garderoben din.

Fattig og fin

Slitt denim, navlepiercinger, styggfine skjørt og gensere som ser ut som om de har overlevd en verdensomspennende strikkemaskinkatastrofe er en del av denne trenden. Det florerer av det overalt. For et tiår siden ville vi rynket på nesen, men sånn er det kanskje med alle motetrender.

Det var Aftenposten som i sommer omtalte stilen som «fattigfin». Noen kjenner den som *homeless chic*. Nylig har trenden også blitt kalt for *poor core*. Stilen har fått kritikk for å være approprierende, men kan rettferdiggjøres ved at den hyller det «uperfekte».

Grimsæth liker den avslappede og lekne stilen. Hun er ikledd et baggy, bohemske skjørt, en heklet trekantet topp og et skaut på hodet. På føttene fullfører hun utendørs-moten med Gore-Tex-sandaler som antageligvis har vært på et eventyr eller to.

Klær kan brukes til mer enn temperaturregulering

Pia Henriksen, moteviter

– Jeg liker tanken på å være styggfin. Det er bra å være styggfin. Det er bra å være litt grell og ikke ta seg selv så høytidelig.

Pia Henriksen er moteviter og både skriver, formidler og underviser om design og mote som en visuell kultur. Hun har fått mye kritikk tidligere for å påpeke at

brukte klær blir brukt fordi det er en trend, ikke kun fordi det er brukt.

– Det er to parallelle samtaler om dette: den ene sier at man ikke skal overforbruke klær, den andre sier at du skal forbruke klær, men de skal være av rett sort, altså brukt.

I en verden der vi stadig blir mer bevisst på miljøutfordringer, spiller brukte klær en viktig rolle i å redusere klesavfall.

Vintagebutikker er blitt den hellige hule for alle «fattigfin»-entusiaster – moteglade eller miljøbevisste – og har de siste årene dukket opp som ugress rundt i Oslo. De er overalt.

Brukt for bedre samvittighet

Henriksen stiller spørsmål ved hvem som skal ta i bruk alle disse klærne. Hun mener at brukte klær allerede er et overbruksfenomen.

– Å ta eierskap til eget forbruk er sannsynligvis mer miljøvennlig enn å kjøpe veldig mye brukt for å opprettholde god samvittighet, men beholde samme volum. Men

det gjør jo ikke så mye å ha masse klær i et skap, hvis det er i bruk. Klær kan brukes til mer enn temperaturregulering og mote.

For Henriksen er ikke trenden *poor core* eller «fattigfin» et opprør. Moteviteren tror det kan være et hint om at det visuelle samspillet vårt kanskje går i retning av at overforbruk av klær er like upopulært som fossilt brennstoff.

– Det blir trendy. Det blir vanlig å bruke brukt, og de politiske virkemidlene blir mer synlig, fordi det er endringer på gang. Selv om fjellet med dumpa brukt vokser, så blir det tilslutt så allment at det mister sin virkning og kraft.

Men hva tror så moteviteren kommer til å skje når folket går lei av å kle seg fattiglig siden det er blitt normen?

– Da er det *box fresh* som gjelder.

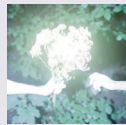
anmelderredaktør: **Mathias Basma Moen**
mathiasmoen@live.no 412 56 125

ANMELDELSER

Universitas anbefaler

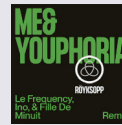
Kaja Gunnufsen – 20 Bugg
En finfin låt på sporet av den tapte ungdomstida. For å bruke Erik og Kriss' uødelige ord: Fortiden kan ikke nås, for tiden vil gå...

Pen Gutt – syng meg en sang
«Gi meg noen blomster, syng meg en sang». Pen Gutt stiller i hvert fall med sistnevnte. En fin en også.

Röyksopp, Ino, Fille de minuit – Me&Youphoria
Iblant kan det være meget, meget deilig å høre en lang og dempet elektronisk låt uten vokal.

Of Norway – To Be Quiet
En låt skreddersydd for sene netter, Camel-sigaretter og danseføtter på skitne parketter.

Mathias Basma Moen, anmelderredaktør

Konsert:

Livets heftighet i et knippe toner

Det er sjeldent at ABBA ikke skaper god feststemning. Denne konserten var intet unntak.

ABBA - 1 Billion - 100 shows

Hvor: SALT
Når: Fredag 25. august
Holdes hvert år, én gang i året

Entusiasmen for fenomenet ABBA virker umulig å ødelegge. Smått underlig er det i så måte at bandet knapt har holdt en reunion-konsert, for ikke å snakke om turné, siden de gikk fra hverandre for over førti år siden. Dette har skapt et sterkt utilfredsstilt behov for å se dem live, og har fått sitt kanskje mest perverse utfall i byggingen av en egen konsertarena i London, hvor sangene fremføres av virtuelle avatarer som viser gruppa på scenen slik den så ut i 1979. Billettprisen? Mellom 1300 og 2500 kroner.

Hvor forfriskende er det ikke da at man kan høre et lokalt, ukjent coverband og ha – jeg nekter å tro noe annet – en bedre konsertopplevelse. For skarve hundre kroner ble det holdt akkurat en slik konsert på Salt, med det litt rare navnet *ABBA - 1 Billion - 100 shows*. Et navn som spiller på at ABBA i år 2000 fikk tilbud om å holde hundre konserter for én milliard dollar – som de avsto (sic!).

Kunne det bli noe annet enn en suksess? Selvsagt ikke – men ikke bare fordi ABBA musikk aldri slår feil. Det er noe merkelig, jordnært og ikke minst fantastisk gøy med en mengde unge menn som spiller ABBA uironisk – og eier det. En opptreden som kanskje mer er et show enn en konsert, hvor det er rom for å gjøre feil, hvor musikerne kan leke og kose seg, og ta seg selv like uhøytidelig som publikumet. Et publikum som på sin side danser, synger, roper og klirer uten det minste tilløp til sjenanse.

Slager på slager – vi har alle hørt dem før – fikk den allerede skyhøye stemningen til å monne mer, og mer, og mer, hele veien frem til siste låt, den vemodige «The Winner Takes it All». At de spilte ikke bare ett, men to ekstranummer, sier vel sitt.

Er det noe å pirke på? Var det noe som tilsølte lydildet? I desillusjonerte øyeblikk kunne man legge merke til at lyd kvaliteten ikke var den beste, og at fraværet av de kvinnelige vokalene ble litt for tydelig, til tross for at hovedvokalist Johan Hveem Maurud gjorde en betraktelig bedre jobb enn Pierce Brosnan i *Mamma Mia* – for å si det sånn.

Nei, det er sjelden dumt å gjøre en cover-konsert på en litt annerledes måte. Bandet brydde seg ikke om å herme etter albumversjonene, uten at det gjorde sangene ugjenkjennelige: Den enkle, men svært effektive kombinasjonen av forventningsfulle, melankolske vers og lysende, forløsende refrenger, kom frem på nydelig vis. Dessuten var det en

FOTO: SINDRE HANSEN

god ting at konserten virket noe uforberedt og impulsiv. Dette handlet kun om å ha det gøy. Intet mer, intet mindre.

Etter konserten måtte jeg oppriktig spørre meg selv hvorfor vi er så villige til å betale to-tre tusen kroner for å se alle disse halvt levende musikerne (eller avatarene) som pusher 90 holde det som strengt tatt er generiske, middelmådige konserter, når man kan oppleve ti ganger så energiske cover-konserter, fulle av liv og spontanitet, så å si gratis.

For å si det på en annen måte: At entusiasmen rundt ABBA-fenomenet er umulig å ødelegge, også blant de unge, er en påstand som bare ble enda mer befestet denne kvelden.

Mathias Basma Moen
anmeldelser@universitas.no

Plate:

Sjelens americana

Alt er som kjent relativt, også kvaliteten på Lars Lillo-Stenbergs nyeste solo-utgivelse.

Everything is relative

Hvem: Lars Lillo-Stenberg
Plateselskap: Drabant Music
Sjanger: Americana
Beste låt: GREAT COSMIC NURSE

Uten videre vanskeligheter lar det seg hevde at Delillos' debutplate *Suser avgårde* er den beste popskiva som er produsert på norsk jord. Den definerte ikke bare definerte foreldregenerasjonen og figurerte som et soundtrack for deres kollektive ungdomstid, men også satte sitt merke på en hel årstid. Det går en assosiativ linje fra forestillingen om den norske sommeridyllen til de første platene til Delillos. Men mens årene har passert og utgivelsene er blitt flere, har formelen kanskje vist seg litt vel repetitiv, og om mulig er det foranledningen til Lars Lillo-Stenbergs siste soloproduksjon *Everything is relative*, som markerer et tydelig brudd med en solokarriere som hittil i store trekk har bestått av visesanger og lydspor til teater og film.

Det er snakk om en stilmessig svært gjennomført americana-skive, et prosjekt som tilsynelatende er initiert av den

smått legendariske artisten og produsenten H.P. Gundersen. Lillo-Stenberg og Gundersen har sammen tatt innspillingen over dammen til L.A., og resultatet er en plate som er klassisk stenbergisk, altså melodisk, catchy og behagelig, men som aldri virkelig imponerer. Kanskje skyldes det at stemningen er litt for lett og slentrende, skuldrene litt for lave. Plata fører riktignok tankene til Lillo-Stenbergs uttalte forbilder Neil Young (og da særlig *Harvest*-plata), og med seg på en av låtene har han sannelig fått med seg Loudon Wainwright III, en virkelig ringrev i americana-tradisjonen. Men flere av låtene er noe forglemmelige, og fester seg ikke.

At han synger på engelsk er like overraskende uvant som det delvis er beklagelig, all den tid man tar seg i å savne de mange finurlige, naivistiske formuleringene som på vidunderlig vis kan hensette lytteren i milde, forsonende stemninger, som på for eksempel «Suser avgårde» og «Svett smil». Selvfølgelig ligger det noe smått uredelig i å skulle sammenligne en nå aldrende konge innen norsk pop med gamle storhetsdager, særlig i et prosjekt hvor han forsøker å fornye seg både i språk og sjanger, men det er likevel vanskelig å ikke føle på et savn etter det som en gang som gjorde Delillos så vanvittig bra: tekstuniverset, stemningene og melodiene – like enkle som ikoniske.

Kanskje handler det også om at fløtecountry og americana i denne lytters ører ikke helt går hjem, men det blir i så

EVERYTHING IS RELATIVE LARS LILLO-STENBERG

fall et spørsmål om sjanger og ikke kvalitet, og det må innvendes at hva musikalitet angår, er det få i pop-Norge som overgår Lars Lillo-Stenberg. *Everything is relative* er et prisverdig forsøk som funker relativt bra, men akkurat denne plata blir neppe stående som et høydepunkt i karrieren.

Oscar Grimstad
anmeldelser@universitas.no

Ukas anbefaling

En luke før prokrastinering

Velkommen til semesterstart! Tiden av året der Moleskin-bøkene handles inn; kulepennene plasseres ømfintlig i penalet; forelesningene føres nøye inn i almanaken; og pensum leses flittig i forkant av seminaret.

Det er tid for en ny start, med motivert og sultent blikk mot høstens emner. Denne gangen skal du begynne å lese før eksamenstiden. I år skal du være superstudent fra start til slutt, sitte grundige dager på lesesalen før du samvittighetsfullt vender nesetippen hjemover.

Du lurer kanskje deg selv, men kjære student: Fort-

sett med det!

Bruk alt av falskt håp mens det ennå er tid. Spar ikke på kruttet, for det kommer snart høstdager der du er tilbake i gamle øldrikkende, Netflix-tittende og prokrastineringsfylte spor.

Når eksamen kommer får du håpe at minst én oppgave er fra første pensumkapittel, og at din godtroende semesterstartiver reddet deg.

Sofie Kristine Fyldal, journalist i Universitas

Hvem: Den godtroende
Hva: Sni mens jernet er varmt
Hvorfor: Eksamen

Ukas advarsel

Våkne i guttekollektiv

Håret er bustete, ansiktet føles som papir etter å ha fjerna sminken med håndsåpe, og jeg har på meg en t-skjorte som åpenbart ikke er min. Rundt meg ser jeg et imponerende assortiment av proteinpulver, boxere til tørk, og en platesamling helt fri for kvinnelige artister. Yes – jeg befinner meg i et guttekollektiv. Min kjære serverer meg (og gutta) pannekaker og kaffe. Jeg kan ingenting om fotball eller bulkesesong,

Hvem: Alle som liker menn
Hva: Guttekollektiv
Hvorfor: Kvinnebevegelsen

så hvordan kan jeg bidra til samtalen rundt bordet? Mine sosiale ferdigheter melder nederlag, så jeg spiser i smilende stillhet før jeg tar oppvasken. Det var ikke før jeg ble kløpet i rumpa mens jeg skrubba stekepanna at jeg ble sjokkert tilbake til bevissthet. La meg være i fred, jeg må gjenlese de Beauvoir!

Eirin Balle Tungland, journalist i Universitas

Teater:

Virkelighetsflukt på Nationaltheatret

Nationaltheatrets *Flukt* er en solid teateropplevelse. Men tross åpenbare paralleller, er Russlands krig i Ukraina merkelig fraværende.

Flukt

Hvor: Nationaltheatret
Av: Mikhail Bulgakov. Oversatt av Dina Roll-Hansen.
Bearbeidet av Alexander Mørk-Eidem og Hege Randi Tørresen.

Hvor: Nationaltheatret
Regissør: Alexander Mørk-Eidem
Med: Maria Kristine Hildonen, Herbert Nordrum, Trond Espen Seim, Marte Engebriksen, Per Christian Ellefsen, m.fl.

Når: 22. august-12. oktober 2023
Studentpris: 150 kroner ved bruk av kode FLUKT150 ved kjøp av billett.

Mikhail Bulgakovs *Flukt* fra 1927 følger en broket forsamling flytninger i kaoset under Krimhalvøyas fall til sovjetstyrkene under den russiske borgerkrigen (1917-1923). Ikke alt som har med krig å gjøre, trenger å handle om Ukraina. Men i 2023 er det vanskelig å ikke se stykket i lys av den russiske invasjonen: *Flukt* foregår på ukrainsk land, karakterene er rusere og ukrainere, og det er 100 år siden borgerkrigens slutt. Bulgakov er også en kontroversiell forfatter i Ukraina. Han ble født i Kyiv, men latterliggjorde idéen om ukrainsk selvstendighet.

Flukt er på mange måter en vellykket oppsetning. Ensemblet gjør en sterk opptreden. Også de individuelle skuespillerprestasjonene er gode. Enkelte regigrep virker likevel ikke helt integrerte i forestillingen. Etter pausen bytter kostymene fra 1920-talls til «moderne» klær. Dette er sikkert ment som en allusjon til krigen i Ukraina i 2023, men oppleves som et slapt regivalg. Det kan nesten virke som om regissør Alexander Mørk-Eidem ikke har ønsket å ta i krigstematikken, og tenkt at et enkelt kostymebytte får holde for Nationaltheatrets publikum.

Den desillusjonerte general Khludovs (Ole Johan Skjelbred) dårlige samvittighet blir i Mørk-Eidems regi kroppsliggjort av en video av generalens ansikt, som projiseres live på scenen. Dette kunne vært et godt grep, men den ikke helt vellykkede gjennomførelsen gjør strømmingen distraherende. Det er synd, for Skjelbred leverer en nyansert rolletolkning som fortjener oppmerksomhet. Den unge Serafima (Maria Kristine Hildonen) blir gal av krigstraumene, men galskapen virker mer komisk enn tragisk fordi øyeblikk der genuine følelser truer med å bryte gjennom kjapt punkteres av de andre karakterene. Dette hindrer enhver mulighet for følelsesmessig identifikasjon fra publikums side.

Det er legitimt å spørre hvorvidt teaterets mål er å gi publikum en emosjonell reaksjon, eller om det skal få publikum til å tenke heller enn

FOTO: ERIKA HEBBERT

FOTO: ERIKA HEBBERT

å føle. Bulgakovs stykke er en satire over krigens absurditet, ikke et melodrama om krigens grusomheter. Galgenhumor kan – som Nationaltheatrets oppsummerer det i programmet – gjøre krigen «mer menneskelig og forståelig».

Dessverre føles satiren tom i Mørk-Eidems regi. Det er umulig å glemme den faktiske krigen, og resultatet blir at *Flukt* føles som et apolitisk kostymedrama-slash-komedie. Latteren blir derfor hul, og får en bestemt bismak: I en scene der Serafima prostituerer seg for å skaffe mat, er det umulig å glemme den seksuelle volden ukrainske kvinner og barn utsettes for bak fronten.

Flukt leverer nok det mange ønsker seg av en større oppsetning på Nationaltheatrets hovedscene: Den er underholdende, har gjennomførte kostymer, dreiescene, liveoverført

video, og virkelig gode prestasjoner fra ensemblet. Dessverre føles den likevel merkelig lite gjennomtenkt.

Krigen på ukrainsk jord i 2023 kan ikke annet enn å spøke over *Flukt*. Som det live-strømmende kameraet som følger general Khludov, blir den aldri helt integrert i forestillingen, men følger oss på flyktig vis, og tilsynelatende usikker på sin plass på scenen.

Anne Løddesøl
anmeldelser@universitas.no

Kulturkalender uke 35 & 36

1/9 Tøyen Holding DJ-sett på Blå

At Fredfades, som har holdt DJ-setts verden over, gjør et DJ-sett i hjembyen, er ikke underlig. Men nå har han tatt med seg barndomskompisen Mest Seff, den andre halvdel i Tøyen Holding. Sammen skal de gjøre et DJ-sett på Blå. "Forvent låter fra alt mellom San Francisco og Oslo: DJ Lucas, Mobb Deep, Bay Area, Memphis Rap, Random Rap, Biggie, Dr. Dre & Snoop Dogg, Yung Lean [...] egne ikke-utgitte produksjoner", med mer.

Når: Fredag 1. september 22:00-03:00
Hvor: Blå
Pris: 200 kr

FOTO: MAYA ZARETSKI / MEISALFOTO / ROBERT BRUNDO

1/9 Senfredag på Nasjonalmuseet

Har du lenge hatt et brennende behov for å feste på Nasjonalmuseet? Endelig har du muligheten! Få med deg bar, Dj, kunst, konsert, broderiworkshop og goodie-bag (hvis du er tidlig ute). Arrangementet fortsetter på Trekanten.

Hvor: Nasjonalmuseet
Når: Fredag 1. september, fra 19:00
Pris: 18-25 år, gratis; over 25, 200 kr

28/8-3/9 Oslo Pix filmfestival

Har du fått med deg det arrangeres filmfestival i byen for tiden? En filmfestival for alle, som viser både norske og utenlandske filmer. Sjekk ut for eksempel den anerkjente finske regissøren Aki Kaurismäkis *Høstgule blader*, filmene nominert til Nordisk råds filmpris, norske klassikere som *Hermann* (1990) og *Budbringeren* (1997), utenlandske klassikere som John Waters' *Pink Flamingos* (1972) og den italienske *Suspiria* (1977), kortreise indie-filmer, dokumentarer, nye Hollywood-filmer, høydepunkter fra Cannes, utokino og mye, mye mer.

Når: 28.08-03.09
Hvor: Diverse

31/8-2/9 Bakgårdssalg Tronsmo

Tronsmo bokhandel arrangerer bakgårdssalg: Forvent en uhorvelig mengde bøker og andre ting og tang til billig penge.

Hvor: Universitetsgata 14
Når: 31.08-02.09

SiO Spontansport

I denne ukas avis kan du lese om den ekstreme idrettspolitikken som foregår hos SiOs foreninger. Nesten ingen studenter kommer inn på den sporten de vil, eller på en sport i det hele tatt. Ad notam-redaksjonen tok kontakt med søstrene Stine og Trine Ingerfjertsen, som har laget sin egen forening i reaksjon mot opptakskravene.

– Jeg elsker å løpe! sier store-Ingerfjertsen når hun møter Ad notam-redaksjonen bak Blindern. Hun har på seg en sportsdrakt, og er klar for dagens økt.

–Vi likej sport masse, så vi ble kjempetjiste nåj vi ikke fikk lov til å pjøveløpe, tilføyer lille-Ingerfjertsen med en tåre trillende ut av øyet.

–Prøveløpe for hvilken forening?

–Hvilkne som helst hvor man må løpe! skriker begge søstrene synkront mens de biter tenna sammen og rister på håret.

Når Ad notams utsendte skal snu seg tilbake etter å ha snudd seg rundt, begynner søstrene å løpe.

–Hei!!! Vent da, jeg er ikke ferdig her.

–Hihihihihhi! Nå løper vi! skråler søstrene i lag.

–Men hva heter foreningen deres?!

–Forening for studenter som liker å pjøveløpe! spyter søstrene i kor, mens de prøver å løpe bortover veien.

Av Simalabims

Ukas studentvin

KARTONGVIN – KARTONG SELGES SEPARAT: Vet du hva som er bedre enn en vin til 150kr? To viner til 300. Miljøsmart emballasje er skikkelig i vin(d)en om dagen og både konsumenter og produsenter ser ut til å ville selge mer vin i mindre emballasje. Ukas vin er økologisk og kommer i en såkalt pouch. Vinen smaker som mye annen kartongvin man har drukket før. Den lukter av mørk og litt moden bærfrukt samt noe urtete. Noe av frukten forsvinner litt i munn, men det er ingenting som negativt stikker seg ut. Etter 1,5 liter med vin tviler jeg på

at du skriver smaksnotater uansett. Dette er kanskje ikke årets beste vin, men som en allrounder på vors eller nach eller alt midt i mellom er den gull verdt.

Sleng den oppi en kaffekopp eller de grusomme vinglassene du kjøpte på loppis og fortreg morgendagens bakrus. Det er snart helg! PS: Det er mye lettere å få plass til en pouch i et stappa kjøleskap enn to vinflasker.

Vin vurderingen skjer i samråd med redaksjonen i Universitas.

Terre del Buontalenti Toscana Rosso

Pris: 297 kroner for 1,5L

Land: Toscana, Italia

Alkohol: 13,5 prosent

Teknologiske framskritt

I denne ukas Universitas kan du lese mange ulike forslag på hva god studieteknikk egentlig er. Vi spør-redaksjonen sliter så ekstremt med lesinga at en avisartikkel blir for lang, og ringer derfor til Teknikkmagasinet for å få litt muntlige svar.

[Ring, ring...]

– Hei, Teknikkmagasinet.

– Hei, Leia Livet her! Jeg har et bitelite enormt problem og lurte på om dere har noe i sortimentet som kunne hjulpet meg?

– Ja, hva er problemet?

– Du skjønner, jeg har store problemer med studieteknikken min. Den er helt ødelagt. Dere har ikke reparasjon på dårlig studieteknikk?

– Ehh... Nei, det har vi ikke. Vi har reparasjon på telefon, det er det eneste.

– Jeg liker best å studere midt på natta. Ofte sover jeg med pensumboka under hodeputa, men det har ikke funka helt. Dere har ikke en nattlampe, vekkerklokke eller kanskje en robot som kan slå meg når jeg snorker?

– Vi har litt forskjellig nattdlys, men det blir litt sånn gaming-tema, da. Eller så har vi også en vekkerklokke som vekker deg ordentlig om morgenen. Den

lager mye lyd og får hele senga til å riste omtrent.

– Jeg har hørt at man må være nysgjerrig når man skal studere. Og jeg blir nysgjerrig av nesten all teknologi fordi jeg skjønner liksom ikke så fryktelig mye. Alt etter parabolantenna er nyskapende for meg. Hva har dere som kan pirre nysgjerrigheten?

– Vi har et hologram, som er litt som en tamagotchi, bare at det er et hologram. Det er veldig interessant. Det kan jo være gøy. Ehhmm....

– Nå ga du meg en idé her! Jeg så en film en gang hvor man kan laste ned hjernen i en datamaskin.

– Ja...

– Er det noe dere har? Eksisterer det på markedet?

– Nei, ikke på forbrukermarkedet i hvert fall, men det er nok noe som jobbes med å utvikle.

– For da burde dere kanskje skaffe

dere det. Verken jeg eller Morgan Freeman, som spilte i den filmen, har patent på den ideen, så den får du gratis av meg.

– Oi!

– Jeg studerer sykepleie, og en av de tingene jeg trenger å øve på er å ta blodprøver. Men jeg synes det er litt flaut å spørre vennene mine om å stikke nål i dem. Dere har ikke noen robotarmer som kan hjelpe studieteknikken min der?

– Nei, dessverre, det har jeg ikke. Ehm... Nei.. Jeg har ikke noe sånt i det hele tatt egentlig.

– Har dere noen duppeditter som gjør meg smartere?

– Tja, Rubiks kube?

– Vil du vurdere din stilling som studentmagasinenes største konkurrent i studieteknikk?

– Hva sa du nå?

– Vi snallast!

KVISS-CORBIN

1. Først var det et amerikansk hangarskip, nå er det en amerikansk Northrop B-2 Spirit vært på besøk i Norge, men hva er det?
2. Det meldes om en militærøvertakelse i Gabon som etterfulgte helgens valg, men hva heter landets hovedstad?
3. Hva er Saint-Laguës metode et eksempel på?
4. Oslo–Eidsvoll er som kjent den eldste togstrekningen i Norge, men hva kalles regiontoget som kjører den linjen i dag?
5. Hva heter distriktet som omfatter blant annet Eidsvoll?
6. I hvilken by ligger museet Tate Modern?
7. Nevn én av to krydderurter som ifølge EUs regelverk skal brukes som hovedkrydder i akevitt?

8. Rolf Wesenlunds karakter Fleksnes het Marve, men hva kalte han moren sin?
9. «Supperådet» er en norsk sketsj med legendestatus der Rolf Wesenlund utgjorde en del av komikerduoen som fremførte den, men hvem var den andre halvdel?
10. Flesk og duppe er en nokså kjent rett, men hva er egentlig duppe laget av?
11. Harald Heide-Steen Jr. er kanskje mest kjent som skuespilleren bak Dynamitt-Harry, men han var også en utdannet jazzvokalist ved Musikkonservatoriet i Oslo. I hvilken bydel lå denne skolen?
12. Hva heter bandet med det eksplosive navnet som står bak blant annet låtene «Love Shack» og «Rock Lobster»?
13. Hva heter filmen der Brad Pitt og Morgan Freeman jakter på en brutal seriemorder?

14. Hvem hadde som mål å begå De syv dødsyndene i dokumentar- og humorserien ved samme navn?
15. Hva måles ved hjelp av SI-enheten Tesla?
16. Hvem spiller Nikola Tesla i *The Prestige* fra 2006?
17. Hvilket årstall er det snakk om? Daværende Kronprins Harald og kronprinsesse Sonja gifter seg, den første hjertetransplantasjonen med levende pasient blir utført, Tét-offensiven blir gjennomført, Céline Dion blir født og Robert F. Kennedy blir myrdet.
18. Norge endte opp med to gullmedaljer under VM i friidrett, men hvem vant dem?
19. En norsk utøver vant forleden FedEx-sluttspillet, men i hvilken idrett?
20. Hvilken fotballklubb toppe OBOS-ligaen nå om dagen?

av Gabriel Corbin-Arntzen, kvissmaster i Universitas

SVAR/DOM

0–4. Exphil på Bali: Du kombinerer chille studier med sol og klamydia, og tar livet med ro. Det vises.

5–9. AST1010 – Astronomi: Du er smart nok til å utnytte systemet som gratispassasjer, men dessverre stopper det der.

10–14. Juss: Dette var bra, men det rakk ikke helt til topps ... Syt litt på Jodel.

15–20. Honours: WOW! Du er sååå flink!!! Gratulerer! Men så er det kanskje ikke så rart, siden du har egen seksjon i biblioteket?

1. Et bombefly 2. Libreville 3. Valgordning 4. R12 Eidsvoll 5. Romenke 6. London 7. Karve 8. Modern 9. Harald Heide-Steen Jr 10. Melk 11. Frogner 12. The B-52's 13. Seven 14. Kristopher Schou 15. Magnetisk flukstetthet 16. David Bowie 17. 1968 18. Karsten Warholm og Jakob Ingebrigtsen 19. Golf 20. Fredrikstad

Rebus

HINT: Populært mugshot. Send løsning universitasdesk@gmail.com

FORRIGE LØSNING: «Makrell i tomat på brødskiva» Det klarte BB, Hedda, Torden-Tor og Mikael!